

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1876

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΡΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΘΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδος Σταδίου, 6.

1876.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Ἰόμος δευτέρος

Συνδρομὴ ἰταλικά: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀγγλ. πρ. 20 — Ἀπὸ συνδρομῆς ἔργ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἰταλικά: ἴτους καὶ ὅτε ἐγγίσκουσι — Τῆρη πρὸς τὸν ἰταλ. 30 — Γραμ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6. 31 Ὀκτωβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΙΑΓΡΑΦΕΘΕΝΤΟΣ
Συνέχεια· σελ. 573.

Ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου καὶ τὰ κέρδη.

Πολὺς λόγος ἐγένετο ἐν τῷ χωρίῳ περὶ τοῦ σιδηροδρόμου ὅστις ἔλεγον ὅτι θὰ κατασκευασθῆ, καὶ ὅσοι εἶχον οἰκονομήσει τι ἐπιτιθέμενο πρὸς τὸ διαθέσειν ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης.

Μίαν κυριακὴν ἐσπέρας, πολλοὶ γείτονες ἤλθον πρὸς τὸν συνηγοροῦντα τὸν διδάσκαλον συνοδηγούμενοι καὶ ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν των, καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτον ὥριμος ἐκάθησαν ὑπὸ τὴν φιλλύραν.

Τὸ ζήτημα ὑπερῶς ἐπρότειναν πρὸς λύσιν τῷ διδασκάλῳ ἦτο: «Πρέπει νὰ ἀγοράσῃ μετοχὰς ἢ ὁμόλογα (obligations) τοῦ σιδηροδρόμου;»

— Ἡ μετοχὴ εἶναι μερίδιον τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ὁ μέτοχος εἶναι σύντροφος. Καταβάλλει 100 δρ., ἢ 1,000, ἢ 10,000 δρ. εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον· ἐὰν ὑπάρχουν κέρδη, λαμβάνει μέρος αὐτῶν· ἐὰν δὲν ὑπάρχουν, δὲν λαμβάνει τίποτε. Τὸ μέρος τῶν κερδῶν τὸ ὅποιον δίδεται εἰς ἕκαστον μέτοχον, λέγεται *μέρισμα*, διότι τὰ κέρδη μερίζονται εἰς ἴσα μέρη μεταξὺ ὅλων τῶν μετοχῶν, αἵτινες (ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιχειρήσει) ἔχουν τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Ἐκάστη ἔχει 200, 500 ἢ 1,000 δρ., σπανίως περισσότερον· δύναται τις ὅμως νὰ ἔχῃ πολλὰς.

Τὸ ὁμόλογον ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἡ ἀναγνώρισις χρέους. Ὁ ἀγοράζων π. χ. ἐν ὁμόλογον ἀξίας πεντακοσίων δρ., γίνεταί δανειστὴς τῆς ἐταιρίας· διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο, καὶ λαμβάνει τὸν συμπεφωρηθέντα ἢ ὀρισθέντα τόκον (8 ἢ 10 % κατ' ἔτος), χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ κέρδη· δὲν τρέχει ὅμως καὶ τὸν κίνδυνον νὰ μὴν λάβῃ τίποτε, ὅταν δὲν ὑπάρχουν κέρδη. Ὁ τόκος τοῦ ὁμολόγου πληρώνεται πρὸ τοῦ μερίσματος τὸ ὅποιον εἶναι τὸ κέρδος τοῦ μετόχου, ὁ μέτοχος δὲ λαμβάνει περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον τοῦ τόκου, κατὰ τὸ ἔτος, ἀλλὰ—ἐὰν ἡ ἐπιχείρησις εἴναι καλὴ—τὸ μέρος εἶναι πάντοτε ἀνώτερον τοῦ τόκου, καὶ πρέπει νὰ ἦναι, ἀφοῦ ὑπάρχει κίνδυνος ζημιῶν.

Τώρα βλέπετε καθαρῶς τί εἶναι μετοχὴ καὶ τί ὁμόλογον· εἰς σὰς τῶρα πλέον ἐναπόκειται νὰ ἐξετάσῃτε ἐὰν προτιμᾶτε νὰ λάβῃτε μέρος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἀγοράσῃτε μετοχὰς, αἱ ὅποιαι δυνατόν νὰ ἀπο-

φέρουν μέγα μέρος, ἢ νὰ εὐχαριστηθῆτε μὲ ὀλιγώτερον κέρδος, ἔχοντες ὅμως τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ πληρωμὴ τοῦ τόκου θὰ γείνη τακτικῶς εἰς ὀρισμένην ἐποχὴν.

Συνεζήτησαν ἐπὶ μακρῶν τοῦτο, ἕκαστος εἶπε τὴν ἰδέαν του καὶ τὰς πιθανότητας τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σιδηροδρόμου. Ὅσοι ἐπέισθησαν ὅτι θὰ κερδίσουν πολλὰ, ἠγόρασαν μετοχὰς, ὅσοι δὲ ἐσκέπτοντο ὅτι τὰ κέρδη θὰ ἦσαν μέτρια, ἠγόρασαν μόνον ὁμόλογα.

Ὁ Γέρω-Πέτρος λέγει ἀκολούθως:—Ἐπειδὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνῃσι μεγάλα ἰσοπεδώσεις, ἡ ἐργασία δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ χωρίον.

Γείτων Κ. Λοιζόγης.— Σκέπτομαι ἐὰν πρέπει νὰ ἀναλάβω ἰσοπεδώσεις. Θὰ ὑπάρχουν τεμάχια 1,000, καὶ 5,000 ἴσως μέτρων· τόσον δὲν δύναμαι νὰ ἀναλάβω μόνος μου, χρειάζομαι βοηθοῦς. Ἀλλ' ἐὰν προσλάβω ἐργάτας, πρέπει νὰ τοὺς δώσω μισθόν, ἴσως 3 δρ. τὴν ἡμέραν, καὶ δὲν ἔχω ἀνεκτὰ χρήματα. Ἴσως πρέπει νὰ δανεισθῶ, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω κεφαλαιούχους, καὶ δὲν πιστεύω νὰ εὐρω πιστώσιν. Ὑπάρχει ὅμως, ἀληθῶς, ἀκόμη ἐν μέσσοις, δύναμις νὰ συνεταιρισθῶ μὲ ἄλλους ἐργάτας.

Ἡ ἰδέα ἐφάνη καλὴ, καὶ ἐσκέφθησαν τίς ἡδύνατο νὰ συνεταιρισθῆ μὲ τὸν Γέρω-Κικλοτύχην.

Ὁ μὲν ἐπρότεινε τὸν Ἰωάννην.

Ὁ δὲ ὑπέδειξε τὸν Ἀἰμῶνα.

Καὶ τέλος πολλοὺς ἄλλους, ἀλλ' εἶδον, ὅτι οἱ μὲν δὲν δύνανται, οἱ δὲ δὲν θὰ δεχθῶσι.

Ἦθελον δὲ πράξῃτο ἡ δυσκολία;

Αἱ ἰσοπεδώσεις πληρώνονται μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας, μετὰ τρεῖς π. χ. μῆνας· οἱ ἐργάται δὲ οὗτοι δὲν ἔχουν τὰ μέσα νὰ περιμένουν τόσον. Μόνον ἐὰν ἔχουν μικρὸν κεφάλαιον, θὰ ἡδύνατο νὰ συνεταιρισθῶσι, μὴ λαμβάνοντες τακτικῶς τὸ ἡμερομίσθιον.

Ἄλλως τε, οἱ πλείους τῶν ἐργατῶν δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐκτίθῃνται εἰς ἐνδεχομένης ζημίας, προτιμῶντες τὸ μικρὸν πλὴν βέβαιον κέρδος ἀπὸ τὸ μέγα πλὴν ἀβέβαιον.

—Ἐν συνόψει, λέγει ὁ διδάσκαλος, αἱ ἐργασίαι εἶναι ὅπως καὶ τὰ κεφάλαια. Δύναται τις νὰ συντροφύσῃ κατὰ δύο διαφόρους τρόπους· ἢ ἐκτίθεται εἰς τὰς περιπετείας τῆς ἐπιχειρήσεως, συμμεριζόμενος τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας, ἢ δὲν ἐκτίθεται, προτιμῶν νὰ ἔχῃ μικρὸν πλὴν βέβαιον

εισόδημα, τότε δὲ τὸ κεφάλαιον ἀμείβεται διὰ τοῦ τόκου, ἢ δὲ ἐργασία διὰ τοῦ μισθοῦ.

Αἱ διαφοραὶ μορφαὶ τοῦ μισθοῦ.

Ὁ Γέρω-Πέτρος μετὰ μίαν στιγμὴν σιωπῆς ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν γείτονα Καλοτύχην: — Ἴσως δυνάμεθα νὰ συνεταιρισθῶμεν διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν τῶν ἰσοπεδώσεων ἢ ἀμιλήσῃ τὸν ἐξάδελφόν μου, καὶ ἐὰν συγκατανεύῃ νὰ ἐλθῇ μαζί μας, ἢ ἔχωμεν ἀρκετὰ κεφάλαια. Τὸ ζήτημα μόνον εἶναι νὰ μάθωμεν πῶς ἐννοεῖς νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐργασία.

Γείτων Καλοτύχης. — Συνήθως συννοεῖται τις μὲ τοὺς ἐργάτας καὶ τοῖς προσφέρει 3 δρ. τὸ ἡμερομίσθιον, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος, ἢ τῆς δεκαπενθημερίας, κατὰ τὴν συνήθειαν τοὺς πληρώνει.

Γείτων Καλοτύχης. — Ὑπάρχουσι δυστυχῶς ἐργάται οἱ ὅποιοι δὲν ἐργάζονται μετὰ ζήλου, καὶ δὲν τελειοῦσιν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας τὴν ἐργασίαν ἢ ὅποια εἶναι δίκαιον νὰ τελειώσῃ.

Γείτων Καλοτύχης. — Πραγματικῶς. Διὰ τοῦτο ἢ ἀπροτίμων τὴν κατ' ἀποκοπὴν ἐργασίαν (μὲ τὸ κομμάτι). Ἢ ἀπροσφῶ τῶσον τὸ κοινὸν μέτρον, καὶ ἐνίοτε τῶσον τὸ κυβικὸν μέτρον, καὶ ἢ ἀπληρώσω ἕνα ἕκαστον ἀναλόγως τῆς ποσότητος τῆς παραδιδραμένης ἐργασίας. Τοῦτο εἶναι συμφερότερον.

Γέρω-Πέτρος. — Ἀνεμφιβόλως. Μὲ τὴν διαφορὰν, ἢ τὴν μὲ τὸ ἡμερομίσθιον ἐργασία εἶναι βραδυτέρα, ἀλλὰ καὶ καλλίτερη ἐν γένει, ἐνῷ ἡ κατ' ἀποκοπὴν ἐργασία συνήθως εἶναι κακή.

Διδάσκαλος. — Οἱ τοῦ σιδηροδρόμου μηχανικοὶ ἐξετάζουσι τὰς ἰσοπεδώσεις, καὶ τὰς δέχονται μόνον ὅταν ἔγιναν καλά.

Γείτων Καλοτύχης. — Ἄλλ' ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν ἢ θεωρῶ τὴν ἐργασίαν ὡς τετελεσμένην, ἐὰν δὲν εἶναι καλή ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ κατ' ἀποκοπὴν ἐργασία εἶναι ταχύτερα ἀπὸ τὴν μὲ τὸ ἡμερομίσθιον ἐργασίαν διότι δύναται τις νὰ ἀναλάβῃ τὴν παράδοσιν ἐργασίας τινὸς εἰς ὀρισμένην ἡμέραν.

Φίλιππος. — Οἱ μηχανικοὶ πληρώνονται μὲ τὴν ἡμέραν ἢ κατ' ἀποκοπὴν;

Διδάσκαλος. — Κατὰ τὰς περιστάσεις. Ὑπάρχουσι μηχανικοὶ οἱ ὅποιοι κάμνουν τὸ σχέδιον ἐνὸς ἐργοστασίου, μιᾶς διώρυγος, ἢ οἰουδήποτε ἄλλο σχέδιον ἕνα ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην, πληρώνεται ἀμέσως, καὶ ἡ δόσοληψία λήγει. Ὁ μηχανικὸς οὗτος πληρώνεται κατ' ἀποκοπὴν ἢ κατὰ τὴν ἐργασίαν. Ἄλλοι πληρώνονται μὲ τὸ ἔτος, καὶ εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἐργάζωνται μὲ τὴν ἡμέραν. Μισθὸς ἐτήσιος ἐκ 3600 δρ. ἰσχυρὰ δύναται μὲ μισθὸν δεκάδραχμον τὴν ἡμέραν.

Ἰωσήφ. — Καὶ ὁ ἱατρός;

Διδάσκαλος. — Ὁ πολιτικὸς ἱατρός συνήθως πληρώνεται μὲ τὴν ἐπίσκεψιν ὁ στρατιωτικὸς ἱατρός εἶναι μὲ τὴν ἡμέραν, ἀφοῦ ἔχει μισθόν.

Γέρω-Πέτρος. — Ὅταν τις ζητῇ ἀμοιβὴν ὀρισμένην καὶ βεβαίαν, πρέπει νὰ ἐργάζεται, ἢ κατ' ἀποκοπὴν ἢ μὲ τὴν ἡμέραν.

Φίλιππος. — Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἀμοιβαὶ ἀόριστοι καὶ ἀβέβαιοι;

Διδάσκαλος. — Ὑπάρχουσι μάλιστα καὶ ἐπαγγέλματα τινὰ εἰς τὰ ὅποια ὁ ἐργάτης λαμβάνει μέρος τοῦ προϊόντος π. χ. εἰς τὰς ἐν θαλάσσει ἀλιείας ἄλλ' ὁ ναύτης (δηλ. ὁ ἐργάτης ἀλιεύς) δὲν εὐρίσκει τὸν συνδυασμὸν τοῦτον ἐπιπερθεῖ. Ἡ ἐπιτυχία εἶναι πολλὴ ἀβέβαιος. Ἡ ἐνοικίασις κτημάτων ἐπίσης ὁ γεωργὸς ἐνοικιαστὴς μοιράζει τὸ προϊόν μὲ τὸν ἰδιοκτήτην ὁ μὲν παρέχει τὰς γαίας, ὁ δὲ τὴν ἐργασίαν. Ὑπάρχουσι ἀκόμη πολλοὶ ὅμοιοι συνδυασμοί.

Πέτρος. — Οἱ θερίσται π. χ. λαμβάνουσι ἐν εἰς τὰ δέκα ἢ δώδεκα δέματα σταχθῶν.

Διδάσκαλος. — Ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀβεβαιότης, οὔτε κακὴ τύχη. Διότι ὁ θερισθὸς σίτος ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὑπάρχει εἰς μικρὰν μόνον ἢ μεγάλην ποσότητα, ἢ τις ὄμιος φαίνεται καὶ ὑπολογίζεται καὶ ἐὰν μὲν ἡ ποσότης εἶναι μικρὰ καὶ ἡ ἐργασία εἶναι ἐπίσης μικρὰ. Ὅστε ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι κατ' ἀποκοπὴν, λαμβάνει τις τῶσον τὸ στρέμμα, τὸ κοιλὸν, ἢ δι' ἕκαστην ἕκαστοῦσαν δειμάτων. Μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἀντὶ νὰ λάβῃ εἰς χρήματα τὴν ἐργασίαν, τὴν λαμβάνει εἰς φυσικὰ προϊόντα.

Γέρω-Πέτρος. — Ἡ συνήθεια ὅμως αὕτη ἐκλείπει. Ἄλλοτε τὰ χρήματα ἦσαν σπάνια, καὶ ἐπλήρωνον εἰς φυσικὰ προϊόντα. Καὶ ἡ πληρωμὴ αὕτη ἦτο πάντοτε ἀνάλογος τῆς ἐργασίας.

Διδάσκαλος. — Οἱ ἀδῆποτε καὶ ἐν τῇ ἢ μορφῇ τοῦ μισθοῦ, ἢ τιμῇ τῆς ἐργασίας ὀρίζεται, συμφωνεῖται καὶ γίνεται παραδεκτὴ πάντοτε ὑπ' ἀμφότερων τῶν μερῶν.

Γέρω-Πέτρος. — Καὶ τοῦτο εἶναι ὡς λόγος δι' ἂν τὰ ἡμερομίσθια ὅτε μὲν ἀναβαίνουν ὅτε δὲ καταβαίνουν. Ὅταν ἡ ἐργασία εἶναι κατεπιγούσα οἱ δὲ ἐργάται εἰσι σπάνιοι, τὰ ἡμερομίσθια ὑψοῦνται, ὅταν δὲ οἱ ἐργάται δὲν ἔχουν ἐργασίαν, δέχονται καὶ μικρότερον ἡμερομίσθιον.

Διδάσκαλος. — Ἀληθῶς ἄλλὰ τὰ ἕκαστα ἡμερομίσθια, ἢτοι τὰ πολλὰ ἀκριθὰ ἢ τὰ πολλὰ εὐθηνὰ, δὲν διακοῦν. Ὅταν τὰ ἡμερομίσθια εἶναι πολλὰ ὑψωμένα, τὰ προϊόντα πωλοῦνται δυσκόλως, διότι στοιχίζουσι πολλὰ ὅταν δὲ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι πολλὰ εὐθηνὰ, οἱ ἐργάται δὲν ἐπαρκοῦν διὰ τοῦ μισθοῦ τῶν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν, καὶ ζητοῦν νὰ εὐρουν ἄλλας ἐπιπερθεστέρους ἐργασίας.

Α. ΒΕΡΝΕΡΑΚΗΣ.

*Ἐπειὰ συνέχισα.

Δίδωμεν ἐνταῦθα περιεργον σημειώσιν περὶ τοῦ πλήθους, ὅπερ δύνανται νὰ περιλάβωσιν αἱ

μεγαλήτεροι ἐκκλησίαι τῆς Εὐρώπης: ὁ Ἅγιος Πέτρος τῆς Ρώμης 54,000, ὁ δόμος τοῦ Μιλάνου 37,000, ὁ Ἅγιος Παῦλος τῆς Ρώμης 25,000, ἡ Ἁγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως 23,000, ἡ Παναγία τῶν Παρισίων 21,000, ἡ μητρόπολις τῆς Πίζης 13,000, ὁ Ἅγιος Μάρκος τῆς Βενετίας 7,000 ἀνθρώπους.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Στίχημα ἰδίον, 674.

ΕΥΝΟΙΑΣ ΕΙΣ ΕΚΤΗ

Ἡ ἀνθραξ. — Ἐίριον προερχόμενον ἐκ τοῦ γαιάνθρακος. Ἀναλογία μεταξὺ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς καύσεως κηρίου. — Συμπέρασμα.

Κυρία ἦτις τιμᾷ τὰς παρούσας συνδιαλέξεις διὰ τῆς παρουσίας τῆς, ἐπέζησε τὴν πρὸς αὐτὴν εὐγνωμοσύνην μου, πέμψασά μοι ἐσχάτως τὰ δύο ταῦτα ἰαπωνικὰ κηρία, κατεσκευασμένα ἐξ ὕλης καὶ κατὰ τρόπον περὶ οὗ ὀμιλήσαμεν ἤδη. Βλέπετε ὅτι εἶναι πλέον κατάκοσμα ἀκόμη παρὰ τὰ ὠραιότερα εὐρωπαϊκὰ κηρία. Ἐσωροῦνται, ὑποθέτω, καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὡς κηρία πολυτελείας, καὶ ἔχουσι τὸ ἐξῆς περιεργον, ὅτι τὸ φυτῆριον (ἢ θρυαλλίς) αὐτῶν εἶναι ἐντὸς κενῶν, ὡς εἶναι τὸ τῶν νέων ελαιολύχνων. Οἱ ἐκ τῆς ἀπωτάτης ἀνατολῆς τοιαῦτα δῶρα λαμβάνοντες καλὸν εἶναι νὰ εἰδεύωσιν ὅτι ὅταν ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτης ὕλης λερωθῇ καὶ θαμβωθῇ, ἀρκεῖ νὰ τριβῇ ὀλίγον δι' ἐριούχου ἢ μεταξωτοῦ, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν πρότην αὐτῆς λαμπρότητα τῶν χρωμάτων. Ἐτριψα τὸ ἐν τῶν δύο τούτων κηρίων, καὶ βλέπετε τὴν διαφορὰν πρὸς τὸ ἄλλο, διότι ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐτριψα. Ὅχι μοι ἦτον δ' ἐπίσης εὐκόλον ν' ἀποδώσω καὶ εἰς αὐτὸ τὴν ἴδιαν λαμπρότητα. Παρατηρήσατε δὲ καὶ ὅτι τὰ ἰαπωνικὰ ταῦτα κηρία εἶναι κωινώτερα παρὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ, διὰ νὰ ἐξέρχωνται εὐκολώτερον ἐκ τῶν τύπων.

Τὴν τελευταίαν φερὰν πολλὰ εἶπομεν περὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ ἀνεκαλύψαμεν ὅτι ἂν συλλεξώμεν εἰς φιάλην τὸν ἀτμὸν τὸν ἐξερχόμενον ἐκ κηρίου ἢ λύχνου, καὶ ὑποβάλωμεν αὐτὸν εἰς τὴν δοκιμὴν τοῦ ἀσβεστονέρου, τοῦ ὁποίου σᾶς ἐξήγησα τὴν σύνθεσιν, διὰ νὰ ἠμπορήτε νὰ τὸ παραγάγετε καὶ μόνον σας, σχηματίζεται τότε εἰς τὸ δοχεῖον βευστόν τι θολὸν καὶ ὑπόλευκον, περιέχον ὕλην τιτανώδη, τὴν αὐτὴν ἣτις ἀπαντᾶται καὶ εἰς τὰ δαστακκα, εἰς τὸ κορέλιον, καὶ εἰς πολλὰ ὀρυκτά. Δὲν σᾶς ὀμίλησα ὅμως καθαρῶς καὶ ἐμπερισταταμένως περὶ τῆς χημικῆς ἱστορίας τοῦ ἀερίου ἐκεῖνου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ὅπερ παράγεται ἐκ τῆς καύσεως καὶ ἐπιφέρει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο. Ἄς ἐπανέλθωμεν, καὶ καθὼς ὅταν εὐρίσκομεν τὰ ἄλλα προϊόντα τὰ παραγόμενα ἐκ τοῦ κηρίου, ἐσπουδάσωμεν τὴν φύσιν αὐτῶν, καθὼς ἐξήτάσαμεν τὰ στοι-

χεῖα τοῦ νεροῦ τοῦ προερχομένου ἐκ τῆς καύσεως, ἃς ἰδῶμεν τίνα εἶναι καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνθρακικοῦ τούτου ὀξέος, τοῦ ἐπίσης προερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου, καὶ ἃς δοκιμάσωμεν τίνα πειράματα.

Ἐνθυμείσθε ὅτι ὅταν τὸ κηρίον δὲν καίῃ καλῶς, καπνίζει, ὅχι δὲ καὶ ὅταν καίῃ καλῶς. Ἡξεύρατε δὲ προσέτι ὅτι ἡ φλόξ εἶναι αὐτὸς ὁ καπνὸς καιόμενος. Ἴδου ἐν πείραμα, διὰ νὰ πεισθῆτε πληρέστατα περὶ τοῦτο. Ὅσον ὁ καπνὸς μένει εἰς τὴν φλόγα τοῦ κηρίου καὶ καίεται, διδεται ὠραίαν λάμψιν, καὶ δὲν τὸν βλέπομεν διόλου ὑπὸ σχῆμα μελανῶν μορίων. Ὁ ἀνάψω μίαν καύσιμον ὕλην, ἣτις καίει κατὰ παράδοξον τρόπον, θέλει ὅμως διὰ τοῦτο μάλιστα χησιμεύσει εἰς τὴν ἀπόδειξιν μου. Χύνω εἰς σπῆγγον ὀλίγον τερεβινθίνην καὶ τὴν ἀνάπτω. Βλέπετε ὅτι πολὺς καπνὸς ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς καὶ κυματεῖ εἰς τὸν ἀέρα. Ἐνθυμείσθε ὅτι ὁ τοιοῦτος καπνὸς ὁ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ κηρίου περιέχει τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἄν ἀμφισβάλ्लετα, ἰδοῦ, εἰσάγω τὴν τερεβινθίνην ἣτις καίει ἐπὶ τοῦ σπῆγγου εἰς φιάλην πλήρη δξυγόνου, καὶ βλέπετε ὅτι καίεται ὅλος ὁ καπνός. Ἐννοεῖτε ὅτι τὸ δξυγόνον βοηθεῖ τὴν καῦσιν ὄλου τοῦ ἔνθρακος τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ κηρίου. Τὸ πείραμα εἶναι οὐχὶ ἐκ τῶν λεπτοτέρων, καὶ ὀλίγον διαρκεῖ. Ἄλλὰ μᾶς φέρει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὡς καὶ τοῦ κηρίου ἢ καύσεως. Ἡθέλησα διὰ τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ τρόπου νὰ σᾶς καταστήσω εὐκόλον τὸ νὰ μ' ἐννοήσητε, ἀρκεῖ νὰ μοι χαρίζητε μόνον τὴν προσοχὴν σας.

Ὅλος ὁ ἀνθραξ ὅστις καίει εἰς τὸ δξυγόνον ἢ εἰς τὸν ἀέρα, δίδει ἀνθρακικὸν ὀξύ ὅσα δὲ μόρια δὲν καίονται, καίτοι εἰς τὸ δξύ ἐκεῖνο περιεχόμενα μένουσιν ἀπλοῦς ἀνθραξ. Οὗτος εἶναι ὁ κακιστὸν τὴν φλόγα λαμπρὰν, ὅταν ὁ ἀθρ εἶναι ἀφθονος ὥστε νὰ τὸν καίῃ ὅταν ὄμιος δὲν ὑπάρχῃ ἱκανὸν δξυγόνον ὅπως ὅλος καίῃ, τῆτε ἡ φλόξ ἀφήνει μέρος αὐτοῦ ἀνέπαφον.

Πρέπει δὲ νὰ σᾶς ἐξηγήσω ὀλίγον σαφέστερον καὶ τὰ περὶ ἐνώσεως τοῦ δξυγόνου καὶ τοῦ ἀνθρακος, πρὸς παραγωγὴν ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Σήμερον ἠμπορεῖτε νὰ μ' ἐννοήσητε καλλίτερον παρὰ ἄλλοτε, καὶ σᾶς ἠτοίμασα τρία ἢ τέσσαρα πειράματα πρὸς ἀπόδειξιν.

Ἡ φιάλη αὕτη εἶναι πλήρης δξυγόνου, καὶ ἔθεσα ἀνθρακα ἐδῶ εἰς τὸ χωνευτήριον τοῦτο διὰ νὰ τὸν πυρῶσω. Ἡ φιάλη μου οὐδέμιαν ὕγρασιν περιέχει. Τὸ πείραμα θὰ σᾶς δώσῃ ἀποτέλεσμα ἀτελὲς ὑπότινας ἐπιφύεις, ἀλλὰ λαμπρότατον. Ὁ ἀναμίζω τὸ δξυγόνον μετὰ τοῦ παπυρακτωμένου ἀνθρακος, ὅστις εἶναι οὗτος ἐδῶ. Βλέπει σάβνη ξυλάνθρακος, καὶ τὸ ἐννοεῖτε βλέποντες πῶς καίει εἰς τὸν ἀέρα (χρῆσι δὲ κηθηγητῆς ἐκ τοῦ χωνευτηρίου ὀλίγον πεπυρακτωμένον ἀνθρακα.) Ἄς τὸν χύσωμεν τώρα καὶ

εις τὸ δξυγόνον. Ἴδτε τὴν διαφορὰν ἰ Μακρόθεν σὰς φαίνεται ὅλος φλογίζμενος. Δὲν εἶναι ὅμως ἀληθῶς φλόξ, ἀλλ' ἕκαστον μῦρον τοῦ ἀνθρακὸς καίεται ὡς σπινθήρ, καὶ καίόμενον παράγει ἀνθρακικὸν δξύ. Θέλω διὰ δύο ἢ τριῶν πειραμάτων νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι ὁ ἀνθραξ καίει ὡς σᾶς εἶπα, καὶ δὲν δίδει φλόγα. Περί τούτου ἀμέσως.

Ἄντι νὰ λάβω μῦρια ἀνθρακὸς, λαμβάνω καὶ ἀνάπτω ἰκανῶς μέγα τεμάχιον αὐτοῦ, ὥστε νὰ ἤμπορητε νὰ ἰδῆτε τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμά του, καὶ νὰ κρίνητε ἀκριβέστερον περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καύσεως. Βίς τὴν φιάλην αὐτὴν, ἥτις περιέχει δξυγόνον, θέτω τεμάχιον ἀνθρακὸς, ἔχον προσδεδεμένον μικρὸν ξυλάριον, καὶ τὸ ξυλάριον τοῦτο ἀνάπτω διὰ ν' ἀνάψω δι' αὐτοῦ τὸν ἀνθρακᾶ· διότι ἐκεῖνον δυσκόλως θὰ ἤδυναμην ν' ἀνάψω ἀπ' εὐθείας. Ἴδου τώρα· καίει ὁ ἀνθραξ· ἀλλὰ φλόγα δὲν δίδει σχεδόν, ἢ δὲ ὀλίγη ἐκεῖνη τὴν ὁποῖαν βλέπετε προσέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας σχηματίζεται ὀλίγον δξυδίων. Ὁ ἀνθραξ ἐξακολουθεῖ καίων, καὶ παράγει βραδέως ἀνθρακικὸν δξύ διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτοῦ μετὰ τοῦ δξυγόνου.

Ἐδῶ ἔχω ἄλλο τεμάχιον ξυλάνθρακος, ἐκ φλοιοῦ τίνος, ὅστις ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ρήγνυται, ἢ νὰ σκάνη καὶ νὰ σκορπίζεται ὅταν καίη. Διὰ τοῦ πυρὸς λοιπὸν διαλύωμεν τὸν ἀνθρακᾶ τοῦτον εἰς μῦρια ἀποπετώντα. Κάθ' ἓν ἐκ τῶν μωρίων τούτων ὅμως καίει ἀπαρἀλλάκτως ὡς εἶδομεν πρὶν τὸν ὅλον ἀνθρακᾶ, δηλαδὴ χωρὶς φλογός. Βλέπετε ἀπειραὺς μικρὰς καύσεις, φλόγα ὅμως οὐδαμῶς. Τοῦτο τὸ πείραμα πληρέστατα μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ἀνθραξ καίει, οὐχὶ ὡς φλόξ, ἀλλ' εἰς κατάστασιν σπινθήρων.

Ἴδου λοιπὸν ἀνθρακικὸν δξύ, παραχθὲν ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων αὐτοῦ. Παράγεται ἀμέσως, καὶ ἂν τὸ ἐξετάσωμεν διὰ τοῦ ἀσβεστονέρου, θ' ἀνακαλύψωμεν ὅτι ἔχομεν τὴν αὐτὴν ὕλην ἢν σᾶς περιέγραψα ἤδη. Συννοοῦντες ὁ μέρη ἀνθρακὸς (ἀδιάφορον ἂν ἐκ τῆς σκόνης τοῦ ξυλάνθρακος ἢ ἐκ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου) καὶ 10 μέρη δξυγόνου, θὰ ἔχωμεν 22 μέρη ἀνθρακικοῦ δξέος. Ταῦτα δὲ, συννοούμενα μετὰ 28 μερῶν ἀσβεστοῦ, παράγουσιν, ὡς εἶδομεν, κοινὸν ἀνθρακοῦχον ἀσβεστον. Λάβετε τὸ ὄστρακον ὀστρακίου, ἀποσυνθέσατέ το, καὶ ζυγίσατε τὰ διάφορα τῆς ἀναλύσεως προϊόντα· θὰ εὑρετε ὅτι ἐπὶ 50 μερῶν θὰ ὑπάρχωσιν 6 μέρη ἀνθρακὸς, 16 δξυγόνου, καὶ 28 ἀσβεστοῦ. Ἄλλ' ἀφήνω τὰς λεπτομερείας ταύτας. Εἶναι ξένοι εἰς τὸ ἀντικείμενον ἡμῶν, καὶ θέλω εἰς αὐτὸ νὰ ἐμμείνωμεν.

Ἴδτε μετὰ πόσον θαυμασίας κανονικότητος ἀναλύεται ὁ ἀνθραξ (ὁ καθηγητὴς δεικνύει τὸ τεμάχιον ἀνθρακὸς τὸ ἐξακολουθεῖν νὰ καίη ἐν τῷ δξυγόνῳ.) Φαίνεται ὡς ἂν διαλύεται εἰς τὸν ἀέρα ὅστις τὸν περιστερίζει. Ἄν ἦτον ἐν-

τελῶς καθαρὸς, δὲν θὰ ἔμεινεν οὐδὲν αὐτοῦ ἀπομεινάριον. Ὅταν μεταχειρίζομεθα ξύλον ἀκριβῶς καθαρισθὲν (καὶ εἶναι εὐκόλον τοῦτο), ἢ καύσεις δὲν ἀφήνει στάκτην. Ὁ ἀνθραξ καίει ὡς τὰ πυκνὰ σώματα, ἂν μόνη ἢ θερμότης δὲν ἀρκεῖ ὅπως καταστρέψῃ τὴν στερεότητα, ἐξέρχεται ὅμως ὡς ἀτμός· οὐδέποτε πυκνούμενος, οὐδέποτε γινόμενος οὔτε βευστὸς οὔτε στερεὸς εἰς τὰς συνήθεις περιστάσεις. Περιεργον δὲ εἶναι ὅτι τὸ δξυγόνον, ἀφ' οὗ δεχθῆ τὸν ἀνθρακᾶ, οὐδέλλως μεταβάλλεται ὡς πρὸς τὸν ὄγκον· οὔτε ἀξάνει, οὔτε ἐλαττοῦται, ἀλλὰ μένει ἀκριβῶς ὅσον ἦτον. Τὴν φύσιν μόνον μεταβάλλει, καὶ γίνεται ἀνθρακικὸν δξύ.

Θέλω νὰ σᾶς δείξω καὶ ἄλλο πείραμα διὰ νὰ ἐνοήσητε καλῶς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος. Ἄφ' οὗ εἶναι σῶμα σύνθετον ἐξ ἀνθρακὸς καὶ δξυγόνου, πρέπει νὰ ἔχωμεν τρόπον τοῦ νὰ χωρίζωμεν τὰς δύο οὐσίας. Καὶ τῷ ὄντι δυναθῆμεθα ν' ἀναλύσωμεν καὶ τὸ ἀνθρακικὸν δξύ ὡς ἀνελύσαμεν τὸ νερόν. Ὁ ταχύτερος καὶ ἀπλούστερος τρόπος θὰ εἶναι νὰ μεταχειρισθῶμεν τινὰ οὐσίαν δυναμένην ν' ἀπορροφήσῃ τὸ δξυγόνον· διότι, ἂμα τοῦτο λείψῃ, πρέπει νὰ μείνῃ μόνος ὁ ἀνθραξ. Ἐνομηθεῖτε ὅτι ὅταν ἔθεσα ὀλίγον ποτάσιον εἰς τὸν πάγον, τὸ μέταλλον ἐκεῖνο ἐχώρισε τὸ δξυγόνον ἀπὸ τοῦ ὑδρογόνου. Ἄς προσπαθῶμεν καὶ διὰ τὸ ἀνθρακικὸν τοῦτο δξύ νὰ λάβωμεν ἀποτέλεσμα ἀνάλογον πρὸς τὸ παραχθὲν ἐπὶ τοῦ ὕδατος τοῦ πάγου. Ἴδου ἀνθρακικὸν δξύ. Διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω τὴν παρουσίαν του δὲν θέλω ταῦτην τὴν φορὰν νὰ μεταχειρισθῶ ἀσβεστόνερον, διότι ἤμπορεῖ νὰ βλάψῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λοιποῦ πειράματος. Ἡξεύρετε ὅμως ὅτι τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι βαρὺ καὶ ὅτι σβύνει τὴν φλόγα. Διὰ τούτων τῶν ιδιοτήτων αὐτοῦ θὰ πεισθῶμεν ἂν ἔχωμεν ἐδῶ ἀνθρακικὸν δξύ. Βυθίζω φλόγα εἰς τὸ ποιήριον τὸ περιέχον, ὡς φρονῶ, τοιοῦτο ἀέριον. Βλέπετε· ἢ φλόξ ἐσβυσεν. Ἴσως μάλιστα τὸ ἀέριον εἶναι ἰκανῶς δυνατὸν, ὥστε νὰ σβύσῃ καὶ τὸν φωσφόρον, ὅστις ἠξεύρετε μετὰ πόσης δυνάμεως καίει. Ἴδου· τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ φωσφόρου ἐθερμάνθη εἰς μέγαν βαθμόν. Τὸ βυθίζω εἰς τὸ ἀέριον, καὶ παύει νὰ καίη. Ὅταν τὸ ἐξαγάγω εἰς τὸν ἀέρα, ἢ καύσει ἐπαναλαμβάνεται, διότι ὁ ἀέρ παραίει εἰς τὸν φωσφόρον τὴν τροφήν ἣτις τῷ ἐλλείπει ἐντὸς τοῦ ποτηρίου. Πειρασμένοις λοιπὸν ἤδη ὅτι τὸ ποτηρίον μου περιέχει ἀνθρακικὸν δξύ, λαμβάνω ὀλίγον ποτάσιον, οὐσίαν ἣτις ἐνεργεῖ ἰσχυρῶς ἐπὶ τοῦ ἀερίου τούτου. Δύναται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὅταν εἶναι εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν· ἀλλὰ τότε περιβάλλεται μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ ἐπιδερμίδος ἣτις τὴν προστατεύει· Διὰ τοῦτο, ἂν τὴν θερμάνωμεν τόσον ὥστε νὰ καίη εἰς τὸν ἀέρα, καθὼς ἄλλως τε ἐθερμάνωμεν καὶ τὸν φωσφόρον, θὰ εἴμεθα βεβαιώτεροι περὶ

τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ πειράματος ἡμῶν· θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ ἐξακολουθῆ νὰ καίη καὶ ἐντὸς τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος· ἀλλὰ διὰ νὰ καίη, θ' ἀπορροφήσῃ τὸ εἰς τὸ ἀέριον τοῦτο περιεχόμενον δξυγόνον, καὶ τότε θὰ ἰδῶμεν τι θ' ἀφήσῃ ὀπίσω. Αὐτὴ ἢ καύσει τοῦ ποτασίου ἐντὸς τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος· ἢ ἀποδείξει ὅτι αὐτὸ περιέχει καὶ δξυγόνον, διότι ἄλλως καύσει δὲν θὰ ἦτον δυνατὴ. (Ὁ καθηγητὴς θερμαίνει τεμάχιον ποτασίου· ἀ.λ.' αὐτὸ ἐκρήγνυται.) Πολλὰκι συμβαίνει τεμάχια τινὰ ποτασίου νὰ φέρωνται τόσον ἀναγνώως καθὼς αὐτὰ. Ἄς λάβωμεν ἄλλο. Ἴδου· τοῦτο ἐπίρρωσεν ἡσύχως. Τὸ εἰσάγω εἰς τὸ ποτήριον τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος, καὶ βλέπετε ὅτι καὶ ἐκεῖ ἐξακολουθεῖ νὰ καίη ὡς εἰς τὸν ἀέρα, διότι τὸ ἀνθρακικὸν δξύ περιλαμβάνει δξυγόνον, ἀπορροφώμενον ἤδη ὑπὸ τοῦ ποτασίου. Τί δὲ ἔμεινεν ἀφ' οὗ ἀφηρέθη τὸ δξυγόνον; Διὰ νὰ τὸ γνωρίσωμεν, ἄς βυθίσωμεν τὸ ἴδιον τοῦτο ποτάσιον εἰς τὸ ὕδωρ. Θὰ ἰδῆτε ὅτι ἐκτὸς τῆς ποτάσεως (ἣτις εἶναι τὸ ἀρχικὸν μέρος τοῦ ποτασίου, καὶ ἐνταῦθα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει), καταπίπτει καὶ ἰκανὴ ποσότης ἀνθρακὸς. Τὸ πείραμά μου ἔγινε ταχέως καὶ ἀνεπιτηδεῖως. Πιστεύσατέ μοι ὅμως ὅτι ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ τὸ ἐκτελέσω μετὰ τῆς δεούσης ἐπιμελείας, ἂν ἤγχι πέντε λεπτῶν ἀφίερων εἰς αὐτὸ ὀλόκληρον ἡμέραν, θὰ εὑρίσκατε εἰς τὸ ὕδωρ ἢ εἰς τὸ μέρος ὅπου ἀφήκα τὸ ποτάσιον ν' ἀποκαθῆ, τὴν ἀνκλογίαν τοῦ ἀνθρακὸς ἢν σᾶς εἶπα πρὸ ὀλίγου, ἢτοι 6 μέρη ἀνθρακὸς πρὸς 16 μέρη δξυγόνου, ὥστε ἀμφιβολίᾳ δὲν θὰ σᾶς ἔμεινεν. Ἴδου λοιπὸν ὁ ἀνθραξ ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος ὑπὸ τὴν μορφήν μαύρης οὐσίας, ὡς ὅλοι τὸν γνωρίζομεν. Ἐλαθόμεν λοιπὸν τώρα προφανῆ ἀποδείξιν τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος, καὶ ὅτι σῶγκειται ἐξ ἀνθρακὸς καὶ ἐξ δξυγόνου. Πρέπει ἀκόμη νὰ προσθέσω ὅτι ὅπου ὁ ἀνθραξ καίει ὑπὸ τὰς συνήθεις περιστάσεις, παράγει πάντοτε ἀνθρακικὸν δξύ.

Ἴδου, λαμβάνω τὸ ξύλον τοῦτο, καὶ τὴν φιάλην τὴν περιέχουσαν ἀσβεστόνερον. Ὅσον καὶ ἂν κινήσω τὴν φιάλην ἢ ταράξω διὰ τοῦ ξύλου τὸ ἀσβεστόνερον, αὐτὸ δὲν θολοῦται. Ἄν ὅμως καύσω τὸ ξύλον, τί θὰ εἶναι τὸ προϊόν; Ὅλιγον νερόν, τὸ ἠξεύρετε. Ἀλλὰ καὶ ἀνθρακικὸν δξύ; Ἄς εἰσαγάγωμεν τὸ κατὸν ξύλον εἰς τὴν φιάλην. Βλέπετε· τὸ ἀσβεστόνερον ἐθολώθη, δηλαδὴ παράγεται ἀνθρακικὸν τιτανούχον ἄλας, ἐκ τῆς συνθέσεως τοῦ ἀνθρακικοῦ δξέος μετὰ τῆς τιτανίου ἢ ἀσβεστοῦ, καὶ τὸ ἀνθρακικὸν δξύ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ξύλου, καὶ τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαιεν ἂν ἀντὶ ξύλου εἶχον μεταχειρισθῆ κηρίον ἢ ὅποιαν δὴποτε ἄλλην καύσιμον ὕλην. Καὶ χωρὶς δὲ πολυπλόκων πειραμάτων τίς ἀπὸ σᾶς δὲν ἠξεύρει ὅτι ἀνθραξ περιέχεται εἰς τὸ ξύλον. Ἄν ἀνάψητε ξύλον, καὶ ἔπειτα ἀμέσως τὸ σβύσητε

πρὶν γίνῃ στάκτη, τί ἔχετε; ἀνθρακᾶ. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἄλλαι οὐσίαι ὅπου ὁ ἀνθραξ δὲν προδίδεται τόσον εὐκόλως· τὸ κηρίον φέρ' εἶπεν περιέχει ἀνθρακᾶ, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ὑποπίπτει ἀμέσως εἰς τὴν ἔρρασιν. Ἴδου φιάλην περιέχουσα φωταέριον γαιάνθρακος, ὅστις παράγει ἀφθονον ἀνθρακικὸν δξύ. Τὸν ἀνθρακᾶ δὲν τὸν βλέπετε· μοι εἶναι ὅμως εὐκόλον νὰ σᾶς τὸν καταστήσω ὄρατόν. Θὰ ἀνάψω τὸ περιεχόμενον τῆς φιάλης, καὶ ἐν ὅσῳ αὐτὴ περιέχει ἀέριον, ἢ καύσεις δὲν θὰ παύσῃ. Τὸν ἀνθρακᾶ δὲν τὸν βλέπετε· βλέπετε ὅμως φλόγα, ἢς ἢ λαμπρότης ἀποδεικνύει τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνθρακὸς. Ἡμπορῶ νὰ σᾶς ἀποδείξω αὐτὴν καὶ ἄλλως. Ἐχω εἰς ἄλλην φιάλην ποσότητά τιναν τοῦ αὐτοῦ ἀερίου, ἀνεμεμιγμένην μετ' ἄλλου σώματος καίοντος τὸ ὑδρογόνον, ὅχι ὅμως καὶ τὸν ἀνθρακᾶ τοῦ ἀερίου. Βισάγω κηρίον, καὶ βλέπετε ὅτι τὸ ὑδρογόνον καίεται, ἐν ᾧ ὁ ἀνθραξ μένει ὑπὸ τὸ σχῆμα πυκνοῦ καὶ μαύρου καπνοῦ.

Ἐπειτὰ συνέχεια. Α. Ρ. ΡΑΡΚΑΒΗΣ.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΡΓΗΣ

Συνέχεια (33 σελ. 377.)

1Α'

Ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομαδίων ὁ Μαρσάλ ἠσθάνετο ὅτι εἶχε γείνει ἐν ἑαυτῷ ἀληθῆς ἐπαναστάσις· εἶχε μεταβάλαι καὶ θέλησιν καὶ σχέδια. Εἶχεν ἀντιση εἰς τὴν ἔλξιν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν χρημάτων τῆς Ῥόζας Μαρίας καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀλιέως! Εἶχεν εἶπει πρὸς τὸν Βλονδώ· «δὲν νυμφεύομαι, μοι ἀρέσκουν τὰ ταξείδια, ἢ κινήσεις, δὲν ἀγαπῶ τοὺς δεσμούς τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου» καὶ τώρα ἐπεθύμει νὰ ἐπιστρέψῃ ὅσον τάχιον διὰ νὰ νυμφευθῇ τὴν Καρίναν!

— Καί, ἔλεγεν, ἢ Καρίνα εἶνε τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ διέβλεπον ἀμυδρῶς εἰς τὰ ὄνειρά μου. . . Ὁ Θεὸς τὴν ἔθηκεν εἰς τὸν δρόμον μου. Δὲν θὰ ἔχωμεν οἶκον καὶ ἐπιπλα ὡς τὰ τοῦ Κ. Βανσκᾶπ, ἀλλὰ τί πειράζει; Δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ δώσω ἀδάμαντας ὡς δῶρα νυμφικὰ εἰς τὴν Καρίναν, ἀλλὰ καὶ τὸ κηρίον τοῦ ἀγροῦ εἶνε περιβεβλημένον ἔνδυμα πολυτιμότερον βασιλικοῦ.

Ὁνειροπόλοι ἔπειτα καὶ ἀνελογίζετο ποῖαν οἰκίαν θὰ ἐνοικιάσῃ εἰς τὴν Δουνκέρκην, τί ἐπιπλα θ' ἀγοράσῃ, πῶς αὐτὸς θὰ ταξιδεύῃ διὰ νὰ προσπορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, πῶς θὰ ἀνευρίσκῃ ἐπανερχόμενος τὸν φύλακα τῆς οἰκιακῆς του ἐστίας, τὴν ἀγαπητὴν του Καρίναν. Καὶ πρῶτον ἔκρινε δέον ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασίν του πρὸς τὸν Λάξ καὶ πρὸς τὸν πλοίαρχόν του τὸν Βλονδώ.

Ὁ Βλονδώ ἐλυπεῖτο μὲν διότι δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ τρέψῃ πρὸς τὴν Ῥόζαν Μαρίαν τὴν προ-

σοχήν του Μαρσέλ, χωρίς όμως να λέγη τίποτε, παρετάρει από τινων εβδομάδων την μετά τής Καρίνας σχέσιν του υποπλοίαρχου· δια τούτο ή εξομολόγησις αὐτοῦ δὲν τὸν ἐξέπληξε.

— Βίε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, εἶπε μόνον, γνωρίζεις, ὅτι ἐγὼ εἶχον ἄλλα σχέδια διὰ σέ· ὁμολογῶ ὅμως ὅτι μετὰ τὴν κόρην τοῦ Κ. Βανσκέπ δὲν εὐρίσκειω συμπαιστέραν καὶ καλλιτέραν κόρην τῆς Καρίνας. Ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐτυχήσης μετ' αὐτῆς, ἂν καὶ οἱ δύο στερεῖσθε χρημάτων. . . Ἐξήσα πολλὸν καιρὸν καὶ ἐγνώρισα πολλὸν κόσμον καὶ πολλοὺς πλουσίους, ὥστε ἐπεισθῆναι ὅτι δὲν φέρουν τὰ πολλὰ χροῖματα τὴν εὐτυχείαν.

— Φίλε μου, ὑπέλαβεν ὁ Μαρσέλ, θὰ ἔρχεσαι κατ' ἡμέραν νὰ περᾶς μαζί μας τὴν βραδείαν σου, ἢ σύζυγός μου θὰ σοῦ ἐτοιμάξῃ τὸ ποδῆσαι. Σὺ δὲν ἔχεις οὔτε οἶκον οὔτε οἰκογένειαν, οἰκός μας λοιπὸν θὰ ἦναι ἰδικός σου. . . θὰ βραπτίσης καὶ τὸ πρῶτον τέκνον μας. Ἐπειδὴ σοὶ ἀρεσκούν αἱ ἰσπανικαὶ περιστάσεις σοὶ λέγω καὶ ἐγὼ τὴν ἐξῆς: Mas vale buen amigo que pariente no primo, προτιμότερος εἶνε ὁ καλὸς φίλος παρ' ὁ συγγενῆς ἢ ὁ ἐξάδελφος.

— Καλὰ, καλὰ! Ὁ δὲ ἴδωμεν, ἀπήντησεν ὁ πλοίαρχος ἀποστρέφων τὴν κεφαλὴν καὶ σπύγγίζων λάθρα διὰ τῆς χειρὸς τὰ ὑγρανθέντα τοῦ βλέφαρου.

Μετὰ τούτο, ὁ Μαρσέλ ἐγνωστοποίησεν εἰς τὸν Λάξ τὰ σχέδιά του.

Ἐπισημῶς Λάξ τὸν ἤκουσεν ἔχων κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στήθος, ἀλύπητος καὶ σιγῆλος. Ἐφαίνετο ὡς ἄνθρωπος, ὃν ἐκπλήσσει εἰδησίαι, ἢ ἂν αἰσθάνεται εἰσδύσαντα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ ἀφαιροῦσαν ἀπ' αὐτοῦ τὸ λογικόν. Τέλος ἤγειρε τὴν κεφαλὴν.

— Σὰς ἀγαπᾷ λοιπὸν; εἶπε βραδέως ἀλλ' ἐντόνωμα.

— Πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ φοβισμένος ὀλίγον διὰ τὴν ἐρώτησιν.

— Καὶ σὰς τὴν ἀγαπᾷτε;

— Ναί.

— Ὅπως πρέπει τις ν' ἀγαπᾷ ἐντιμὸν καὶ καλὴν κόρην; ὅπως ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος ὀφείλει ν' ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκά του;

— Ναί, μάλιστα.

— Ἡξεύρετε ὅτι δὲν ἔχει ἄλλην προῖκα παρὰ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα χρήματα τὰ ὅποια ἐκληροδότησεν εἰς αὐτὴν ἢ εὐεργέτριας τῆς;

— Τὸ ἤξεύρω.

— Ὅτι εἶνε κόρη πτωχοῦ ναύτου, ὁ ὁποῖος δὲν ἠδυνήθη νὰ εὖρη προαγωγὴν εἰς τὸ Σουηδικὸν ναυτικόν;

— Τὸ ἤξεύρω.

— Καὶ νομίζετε ὅτι νέος καὶ ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος ὡς σὰς; δὲν θὰ μεταμεληθῇ διότι συνέδεσε τὴν τύχην του μετὰ ταπεινῆς ξένης, πτωχῆς καὶ ἀπροστατεύτου;

— Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μεταμεληθῶ.

— Κυττάξετέ με κατὰ πρόσωπον!

Ἐπισημῶς ὁ Μαρσέλ ἠτένισε τοὺς διαυγεῖς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν Λάξ· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξήγουν τὴν εἰλικρινεῖαν τῆς ψυχῆς του.

— Σὰς πιστεύω, εἶπεν ἐκεῖνος, διότι ἀν τοιαύτη φυσιογνωμία ἐψεύδετο, τετέλεσται τότε! δὲν ἔπρεπε τις νὰ πιστεύῃ τίποτε εἰς τὸν κόσμον. Σὰς πιστεύω καὶ σὰς ἐμπιστεύομαι, ὅτι ἔχω τιμιώτατον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸν μόνον μου ὁμοκαυρὸν καὶ τὴν χαρὰν μου τὴν μόνην. Ἀγαπᾷτέ την. Νὰ τὴν ἀγαπᾷτε, νὰ ἦσθε καλὸς μετ' αὐτὴν, αὐτὸ, αὐτὸ καὶ μόνον ζητεῖ ὁ γέρον, ὁ πολυπαθὴς πατὴρ τῆς. Βαστὲ ἐνίοτε καὶ ἐσπλαγχνικὸς δι' αὐτὴν ἂν τὴν ἴδῃτε ἀδύνατον καὶ πάσχουσαν. Ὁ δὲ σὰς ἀγαπήσῃ, καὶ, ὡς ἠγάπησε τὸν γηραιὸν τῆς πατέρα. Ποτὲ, ποτὲ δὲν θὰ παραβῇ τὰ πρὸς ὑμᾶς καθήκοντά της.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Μαρσέλ ἠγέρθη ταχέως, ἔσφιγγε περιπαθῶς τὸν πλότον εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ἀκουσον, προσέθηκεν ὁ Λάξ μετὰ συγκινήσεως, ἥτις καθίστα τρέμουσαν τὴν φωνὴν του, μίαν ἀκόμη χάριν ἔχω νὰ σοῦ ζητήσω, νὰ πάρετε καὶ ἐμεὺ μαζί σας. Ἡξεύρω πολὺ καλὰ ὅτι συχνὰ οἱ γέροντες, γονεῖς δὲν εὐχαριστοῦσι τὰ νεκρὰ ζεύγη καὶ δὲν ἀνοῦμαι ὅτι πολὺ θὰ αἰσθάνω τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς πατρὶδος μου, ἀπὸ τῶν συμπολιτῶν μου, ἀπὸ τῶν παλαιῶν μου ἔξω· ἀλλ' ὅμως, ὅχι, ἀδύνατον εἶνε ν' ἀποχωρισθῶ ἐκείνης, ἥτις εἶνε ἡ μόνη τοῦ βίου μου παρηγορία. Δὲν θὰ σὰς ἐνοχλῶ μίκαρ γωνία εἰς τὸ σπίτι σας μοῦ ἀρκεῖ. Καὶ ἔταν ὁ ἀναχωρῆς διὰ νὰ ταξιδεύσῃς, θὰ εὐχαριστῆσαι ἴσως ἀναλογιζόμενος ὅτι δὲν θὰ ἦνε μόνη ἡ Καρίνα, ὅτι θὰ ἦνε μετ' αὐτῆς ὁ πατὴρ τῆς, ὅτι θὰ τῆς ὁμιλεῖ περὶ σοῦ, ὅτι θὰ τὴν παρηγορεῖ ὅτε μακρὰν ὁ ἀκούεται ἡ τρικυμία. Πάρτε με μαζί σας, Μαρσέλ μου φίλτατε!

— Καὶ ἐνόμισες, ὑπέλαβεν ἐκεῖνος δακρύων, ὅτι θὰ διελογιζόμεν κἀν νὰ πράξω ἄλλως; Ἡ Καρίνα θὰ ἐπειθετό ποτε ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ σὰς; Καὶ ἐγὼ, τάχα, δὲν ὀφείλω νὰ σὰς ἀγαπῶ ὡς πατέρα;

— Εὐχαριστῶ, εἶσαι καλὸς καὶ εἰλικρινῆς, σὲ πιστεύω. Περιμένει μίαν στιγμὴν, ἔρχομαι. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Λάξ κατέβη κάτω.

Ἐπισημῶς ὁ Βλονδῶ ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τὴν ἐκβασίν τῆς συνδιαλέξεως προὐχώρησε πρὸς τὸν Μαρσέλ ἅμα τὸν εἶδε μόνον.

— Ἐτελείωσεν, εἶπεν ὁ υποπλοίαρχος, ὁ πατὴρ συγκρατεθῆναι. . .

— Σὲ συγγαίρω, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ πλοίαρχος, εὐχομαι νὰ ἦσθε εὐτυχεῖς.

— Ἐλπίζω, ὑπέλαβεν ὁ Μαρσέλ, ὅλος περιχαρῆς.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην εἰσῆλθεν ὁ Λάξ.

γων τὴν Καρίναν, ἥτις ἠκολούθει μετὰ δειλίας, κατακόκκινη καὶ κάτω βλέπουσα. Ἐλαθε τὴν χεῖρα τῆς κόρης του, τὴν ἔθηκεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Μαρσέλ καὶ ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν του ὡς ἂν ἐπρόκειτο νὰ προσευχηθῇ.

— Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου, . . . εἶπεν, ἀλλ' ἡ συγκίνησις δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἐπεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα.

Ἡ Καρίνα πλησιάζουσα τὸν ἠσπάσθη καὶ ἐλαφρῶς ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ὁ γέρον ὕψους πρὸς αὐτὴν δακρυθερούτος τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ μετ' ὀλίγων.

— Ἦσόν ἀνόητος, εἶπεν, εἶμαι νὰ κλαίω ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ χεῖρω διὰ τοιοῦτον εὐτύχημα! καὶ πρέπει μάλιστα νὰ τὸν πανηγυρῆσωμεν λαμπρὰ αὐτὸν τὸν γάμον.

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ἡ Καρίνα.

— Ὁ δὲ τὸν πανηγυρῆσωμεν εἰς τὸ Χάμμερφεστ· ἐκεῖ ὅλοι θὰ λάβουν μέρος, θὰ χορεύσω καὶ ἐγὼ ὡς ἂν ἦμην εἰκοσι ἐτῶν.

— Ἐπὶ τοῦ παρόντος, πατέρα μου, θὰ ἦσιν εὐχαριστημένος διότι ἔχω πλησίον μου τὸν Γιαν-Ματθίμου καὶ ἐγὼ εἶμαι ἡ Κάρινα! του.

— Allra Kärrna min!, εἶπεν ὁ Μαρσέλ ἐνθουσιάζων τὰ σουηδικὰ, τὰ ὅποια τῷ εἶχε διδάξει ἡ κόρη.

— Καλέ! ὁμιλεῖ λοιπὸν σουηδικὰ, ὑπέλαβεν ὁ Λάξ, αὐτὸς δὲ ναυτικῶς τῆς Δουνκέρκης· αὐτὸς εἶνε ὁμοκαυρὸς.

Ἐπισημῶς ὁ Βλονδῶ ἔφερε τότε δύο φιάλας καμπανίου καὶ ὀλόκληρο; ἢ συντροφικῶς ἔπιον εἰς ὑγίαν τῶν μελλονόμενων.

IV

Τῇ ἐπιπέσειν φαιδρῶ ἀπὴρῶντο οἱ ναῦται εἰς τὴν ἀλιεῖαν. Μίγος ὁ Βλονδῶ ἔμεινε εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τοῦ Φρισκὰ καὶ τινων ἄλλων. Τρεῖς λέμβοι πρὸς φλακινωθῆσαν ἐξέπλευσαν· τῆς μιᾶς ἐπέβαιναν ὁ Τρομπῶν, τῆς ἄλλης ὁ Λάξ καὶ τῆς τρίτης ὁ Μαρσέλ.

Ἀπὸ πρώτης εἶχεν ἐγερθῆ ἡ Καρίνα ὅπως παρατῆ εἰς τὸν ἀπόπλου τῶν τριῶν λέμβων καὶ ἐπ' ὅσον ἠδύνατο νὰ τὰς διακρίνῃ ὁ ὀφθαλμὸς τῆς; ἔμεινε προσηλωμένος ἐπὶ τῶν λέμβων τῶν φερουσῶν τὴν πατέρα τῆς καὶ τὸν μνηστῆρά της.

Λαμπρὰ ἐφαίνετο ἡ ἡμέρα· ἦτο καθρέπτης ἡ θάλασσα, καθαρῶτατος ὁ ὄριζων καὶ ἔπνεεν ἐλαφρῶς νότιος ἄνεμος. Αἱ φῶκαι καὶ οἱ θαλάσσιοι ἴπποι τοιοῦτον καιρὸν ἐξέλεγον ἵνα ἐξέλθωσι τῆς θάλασσης καὶ ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ τῶν πάγων. Μετ' οὐ πολλὸν ἔκλυθη ὑπὸ νεφῶν ὁ οὐρανός, ὁ ἄνεμος ἤρπασε σφοδρῶς νὰ πνέῃ, ἀπρὸ συνεπικνωθῆσαν ἐν ἀκαρεῖ εἰς τὴν ἀτμοσφαιρῶν καὶ νιφάδες χιόνος κατέπιπτον πυκναί.

1. Διὰ τῶν δύο τούτων λέξεων δηλοῦσι συνήθως ἐν Σουηδικῷ τὸν μνηστῆρα καὶ τὴν μνηστῆρην.

2. Ἡ πατρὶς φιλιότης μου.

— Κακὴ δουλειά, ἔλεγεν ὁ Λάξ σείων τὴν κεφαλὴν, αἱ φῶκαι ὀμιλοῦν πρὸς ὠραίας κυρίως, αἱ ὅποια φοβοῦνται μὴ συναχθοῦν, δὲν ἔργαζονται μὲ τὴν βροχὴν καὶ μὲ τὸ χιόνι. Καὶ ὅμως ἡ φύσις τοῖς ἔδωκε καλὸν ἐπαναφόρι καὶ τὸ χιόνι εἶνε δι' αὐτὰς ὅσον ἐν καλὸν μαξιλάρι. Ἄλλ' ἀδιάφορον, ὡς προχωρήσωμεν καὶ ἴσως εὐρωμεν τίποτε.

Καὶ ἐπροχώρουν τὰ πλοίαρα. Τῷ ὄντι ἔμα τῇ μεταβολῇ τοῦ καιροῦ τὰ ἀμφίβια ἐκεῖνα ἐχώνοντο εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Τρομπῶν μὴ δυνάμενος τίποτε νὰ κατορθώσῃ ἔρριψε τὸ ὄπλου του εἰς τὸ βάθος τῆς λίμνης. Ὁ Μαρσέλ ἀνεγνώρισε καὶ αὐτὸς τὸ ἀνοφελὲς τῶν προσπαθειῶν του. Ὁ Λάξ μόνον ἠδυνήθη νὰ πιάσῃ θαλάσσιόν τινα ἴππον, ὑπομονητικώτερον καὶ δεινρότερον τῶν ἄλλων. Τὸ ζῶον τοῦτο ἐκ τοῦ ἀργυρίζοντος δέρματός του ἐφαίνετο ὅτι ἦτο γηραλέον. Οἱ ναῦται τὸ κατέκοψαν εἰς τεμάχια, εἶχε δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς εἰς τὴν οὐρὰν τριάνοντα ποδῶν μήκος, περιφέρειαν δὲ ἑλέφαντος περὶ τὰ μέτρα τοῦ σώματος. Ἀφ' οὗ τὸ ἐξέδαρον καὶ ἀφῆρσαν τὸ παχὺ στρώμα τοῦ λίπους, ὅπως περιεῖχεν, ἐκοψαν τεμάχια τινα, ἅτινα ἐψήσαντες εὗρον τόσον νόστιμα, ὅσον τὸ βοειοκρέας.

Ἡ Καρίνα ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ θεάματος τούτου, ὁ δὲ Μαρσέλ καὶ ὁ Βλονδῶ συνεχάρησαν τὸν Λάξ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του. Ὁ Τρομπῶν μελαγχολικῶς καὶ φοβερῶς ἴστατο μακρὰν.

— Δὲν ἔχω τύχην! ἐπιθόριζε γεμίζων τὴν πίπαν του σπασμωδικῶς. Διαβολοτάξαιδο! πότε θὰ τελειώσῃ!

Ἡ κακοκαιρία ἐξηκολούθει. Τὴ πλήρωμα τῆς Πόλις Μαρίας ἔκαμεν οὐδὲν ἦτον καὶ νέος προσπαθεῖς ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Βλονδῶ ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀποτυχίαν ταύτην, ὅχι διὰ τὸν ἑαυτὸν του, διότι αὐτὸς εὐχαριστεῖτο μετὰ τὸν μισθὸν τοῦ πλοίαρχου, τὸν ὅποτον εἶχεν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ναύτας, οἵτινες θὰ ἐλάμβανον ἀνάλογον ἀμοιβὴν, καὶ διὰ τὸν Κ. Βανσκέπ.

Τοῦλάχιστον παρηγοροῦντο ὅτι ἂν καὶ εἶχον ἀποτύχει εἰς τὴν ἀλιεῖαν, δὲν εἶχεν ἔμειναι συμπεῖν εἰς αὐτοὺς ἕως τότε καὶ κἀνὲν ἀπευκαταῖον, οἷα συνήθως ὑπὸ τὸν τρικυμιώδη ἐκεῖνον οὐρανὸν συμβαίνουσιν. Ἀπαξ μόνον παρὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀμστελδαμίου λέμβος τις κατελήθη ὑπὸ αἰφνιδίως τρικυμίας καὶ παρ' ὀλίγον νὰ προσαράξῃ εἰς τοὺς βράχους, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἰκανότητα τοῦ Δαμπελὲν, ἐσώθη. Ἄλλοτε νεκρὸς τις ναύτης τῆς, ὅστις εἶχεν ἀποδύσασθαι εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἶχε κυνηθῆ ὅτι ἀνέβη εἰς μέρος τι ὑψηλὸν λιαν τραχὺ καὶ λιαν δάσβατον, εἶδεν αἰφνης ἐνώπιόν του ἄρκτον μὲ χάσκον τὸ στόμα καὶ φλογισμένον τὸν ὀφθαλμόν. Ὁ δυστυχῆς ἦτο μόνος καὶ ἄοπλος ἐνώπιον τοῦ θηρίου! Ἄλλ' εὐτυχῶς καὶ ἐκεῖνος ἐσώθη ἀνακνησθεῖς τοῦ στρατη-

γήματος Ὀλλανδοῦ τινός εὐρεθέντος εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἔρριπτεν ἐκανελημμένος πρὸς τὸ θηρίον διάφορα ἐνδύματα καὶ ἄλλα πράγματα, ἅτινα εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ· τὸ θηρίον ἕστατο ἀσφαινόμενον ἐκάστοτε διὰ τὴν ἰδίαν αὐτὸ φαγώσιμον τὸ βίβλην καὶ τοιοῦτοτρόπως αὐτὸς ἠδυνήθη νὰ σωθῆ.

Τέλος ἡμέραν τινὰ εἶχε κοπάσει ἡ τρικυμία, οἱ ναῦται ἐξῆλθον πάλιν πρὸς Θήραν, φαιδρὸι πάντες· μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Τρομπῶν, ἀλλὰ τὴν φαιδρότητα ἐκείνην ἐμελεε νὰ σκιασῇ τὸ πένθος.

Τὰ τρία πλοῖα εἶχον ἑαυτοῦ ἐξέλθει τοῦ Μαγδαληνοῦ ὄριου καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπλευσάν παρυσιασθῆ πρὸ αὐτῶν ὀλιγαριθμὸς ἀγγέλων θλασσιωνῆσων (MOIGSOS) μικρῶν καὶ μεγάλων, κειμένων ἐπὶ τινος ἀπεράντου παγίνου ὑψώματος. Οἱ ναῦται ἐθροβήσαν ἐπὶ τῇ θείᾳ, ἀλλ' ὁ ὀλιγαριθμὸς ἐκείνος ἀφύπνησε τὰ ζῶα, ἅτινα ἐχούθησαν διὰ μίαν εἰς τὰ κύματα πλὴν τριῶν. Τὰ τρία ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἦσαν θηλυκά καὶ εἶχον μαζὶ τῶν καὶ τὰ μικρῶν, ἐφρίνοντο ὡς νὰ μὴ εἶχον νοήσει τί τάχα ἦτο ἐκεῖνο, ὅπου εἶχε παραῖσι τὴν ἡσυχίαν τῶν ἄλλων καὶ ἔστρεφον περίεργα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν κεφαλὴν των. Ὁ Δαμπελὴν καὶ Φραινοῦ, φοβούμενοι μὴ χάσῃ καὶ τὰ τρία ἐκεῖνα ἀκόμη, ἔρριψαν εὐθὺς τὰς ἀρπάγας, ἀλλ' αὐταὶ δυστυχῶς ἐγλύστρισαν ἐπὶ τοῦ θωρακοειδοῦς δέρματος τῶν μητέρων καὶ ἐπλήθυνον καὶ αὐτῶν δύο μικρά. Διπλὴ ἀτυχία, τὸ μὲν διότι ἔχοντο τὰ μεγάλα, τὸ δὲ διότι ἐμελλον νὰ διατρέξῃσι σπουδαιότατον κίνδυνον, ἐπειδὴ ἐξ ὧν ἐν γένει τῶν ζῶων οὐδὲν ὑπερβαίνει τὸν θαλάσσιον ἵππον κατὰ τὴν πρὸς τὰ νεογνά του στοργήν. Καὶ τῷ ὄντι μάλιστα τὰ πληγώθηκα ἀφῆκαν στεναγμὸν ἢ μίαν μῆτηρ ἔλαβε τὸ ἰδικόν της μετὰ τοῦ ἐμπροσθίου πόδας καὶ ἐρρίφθη ἀπελπίς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἠδύνατό τις νὰ παρακολουθήσῃ τὸν δρόμον, ὃν εἶχε διατρέξει, διότι τὸν εἶχε βῆσαι τὸ αἷμα. Ἐνίοτε ἀνέβαινον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὡς διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ ἀσθενές! Αἶθνη ἢ μῆτηρ τὸ καταλίπει· εἶχον ἀποθάνει... Ἐκείνη σπεύδει εἰς ἐκδικήσιν, συγχρόνως δὲ τρέχουσι καὶ αἱ δύο ἄλλαι μητέρες. Ἐπιπίπτουσι τρεῖς κατὰ τῆς λέμβου, ὁποῦθεν εἶχον ἐξέλθει αἱ ἀρπάγαι αἱ πληγώσασαι τὰ τέκνα των. Δύναται νὰ φαντασθῆ τις ὅπως τότε ἀγῶν συνήρθη ὑπὸ τῶν ναυτῶν πρὸς τὰ θηρία, ἃ ἤλαυνον ὁ πόνος καὶ ἡ μητρικὴ στοργή. Ἀλλὰ δὲν ἤρκεσε τοῦτο. Ὡς ἂν νὰ εἶχον ζητήσῃ αἱ μητέρες ἐκεῖναι βοήθειαν, ἐξ νεῶ θηρία ἀνέδυσαν ἀπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἦλθον εἰς βοήθειαν. Ἦτο πλέον πάλιν ἢ ἐπέτεινεν ὁ ἀπελπισμός. Ὁμοίως πρὸς τὴν πάλιν τῶν Ὀρκιῶν πρὸς τοὺς Κουριατίους, πρὸς τὴν τῶν τριάκοντα Βρεττανῶν κατὰ τῶν τριάκοντα Ἀγγλων ἔνθα ἐνεφάνισθη ὁ Βωμανοῦρ κραυγάζων·

«Πίε τὸ αἷμά σου, Βωμανοῦρ!» Ἄλλ' οὐδεὶς θεατῆς διὰ νὰ κρατήσῃ ὑπὲρ τοῦ νικητοῦ τὰς χεῖρας. Καὶ καθὼς εἰς τὰς καλουμένας δικαστικὰς μονομαχίας τοῦ μεσαιῶνος ἐκ τῶν προτέρων ἐκάπτετο ὁ τάφος ὁ μέλλων νὰ δεχθῆ τὸν ἡττηθέντα, ἔχασκε καὶ ἐδῶ διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ ἡττηθῶσιν ὁ τάφος μαῦρος καὶ βαυῖς εἰς τῶν κυμάτων τὴν ἄβυσσον.

Τρία ἐκ τῶν ζῶων ἐκείνων περιέτρεχον τὴν λέμβον ὡς διὰ ν' ἀναγνωρίσωσι ποῦ εἶνε ἀσθενέστερα. Ἄμα δὲ προσέβηλον αὐτὰ οἱ ναῦται ἐπέπεσον τὰ ἄλλα τέσσαρα, κατέλαβον διὰ τῶν ὀδόντων τὸ πλοῖον, ὡς τὰ πλοῖα τὰ βωμανοῦρ κατελάμβανον κατὰ τοὺς πρώτους καρχηδονικοὺς πολέμους τὰ τῶν Καρχηδονίων μετὰ τοὺς κόρακας καὶ τὰς σιδηρὰς γείρας. Ὁ κίνδυνος ἦτο ἐνόπιόν των! Δὲν παρήλαε πολλὴ ὥρα καὶ τριγμὸς ἀπαίσιος ἠκούσθη· ὁ εἰς τοῖχος τοῦ πλοίου ἐνέδωκεν εἰς τὴν ὄρμην τῶν ὀδόντων ἐνὸς ἐκ τῶν θηρίων. Τὸ κύμα ἔρρευεν ἐντὸς τοῦ πλοίου ὅπου μετ' αὐτὸ πολλὰ ἀνετράπη. Τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐκ τῶν δυστυχῶν ναυτῶν ἐχάθησαν, οἱ ἄλλοι μᾶτην προσεπάθησαν νὰ σωθῶσι κολυμβῶντες. Ἐβάρυνον αὐτοὺς τὰ χειμερινὰ των ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, κατεδίωκον δὲ καὶ τὰ θηρία. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταφύσωσι τὴν ἀκτὴν. Ὑπερανθρώπους κατέβηκε προσπαθείας ὁ Μαρσὲλ ὅπως σῶσῃ τοὺς ἄνδρας, μαθὼν τὰ γενόμενα παρὰ τοῦ Δαμπελὴν μὲν διασωθέντος· ἀδύνατον· ἐκ δέκα ἀνδρῶν, ἐπανεφῆρε τρία πρόματα τῶν ἄλλων οὐδὲ τὰ πρόματα εὐρέθησαν· τὰ εἶχον παρασύρει ὁ ἄνεμος καὶ τὰ κύματα.

Τὸ πλήρωμα ἅπαν περίλυποι περιεσύνεξαν τὰ πρόματα, τὰ ἔθαψαν εἰς τάφον βαθύν, ἵνα μὴ γείνωσι βορὰ τῶν ἀρκτων, ἠύχθησαν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἔστησαν σταυρὸν παρήγορον.

Καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς στιγμὴν ἡ θάλασσα ἐξέβρασε δύο ἄλλους νεκρούς· οἵτινες ἐφαίνοντο ὡς ἂν νὰ ἐζήτουν τὸ τελευταῖόν των ἄστυλον παρὰ τῶν ζώντων.

Οἱ ναῦται μετ' εὐλαθείας ἔθαψαν καὶ ἐκεῖνους, παρὰ τὸν τάφον τῶν συναδελφῶν των καὶ ἐπέστρεψαν ἔπειτα πάντες περίλυποι καὶ σιγηλοὶ ἐπὶ τῆς Ρόζας Μαρίας.

Εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ πλοίου ὁ Ἀλέξ καὶ ὁ Βλονδῶ ἐκάπνιζον.

Τῆς Καρίνας εἶχον κοκκινίσει οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῶν δακρῶν.

— Τί δυστύχημα! ἐψιφύρισεν ὁ Βλονδῶ.
— Φοβερόν! ἀπήντησεν ὁ Ἀλέξ.

Καὶ ἐσίγησαν. Εἰς τὸν καιτωνίσκον, ἔνθα ἐκάθηντο δὲν ἤκουε τις εἰμὴ τὸν μονότονον κτύπον, τὸν δηλοῦντα ὅτι φεύγουσιν ἀνεπιστρεπτεῖ αἱ ὦραι καὶ τῆς θαλάσσης τὸν κυματισμόν.

XAVIER MARMIER
Μῆτος 27, Γαλλίας, Ἀκαδημία.

Ἔστιν ἀνέκδοτον.

Ὁ κλεινὸς τοῦ Γένους διδάσκαλος Κ. Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, περιηγούμενος κατὰ τὸ 1810 τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπισκέφη καὶ τὰς Κυθωνίας· παρακλήθει· δὲ ἐπὶ τῶν ναυτῶν τῆς ἑλληνικῆς τῆς παύσης πόλεως, ἐξουήθη ἐπ' ἑκκλησίας δύο λόγους, τὸν μὲν πρῶτον περὶ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ, τὸν δὲ δεύτερον περὶ ΑΓΑΠΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου λόγου, γεγραμμένου δι' ἑσῶς ἀπλοῦς ἀλλὰ πλήρους πατριωτικοῦ αἰσθητικῆς καὶ χάριτος, ἐκδοθέντος δ' ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1837, ἐσχετολογήσαμεν τὰ ἀκόλουθα·

ΠΕΡΙ ΑΓΑΠΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

Ὅλοι λέγομεν ὅτι ἔχομεν Πατρίδα, ὀλίγοι ὅμως κατὰ δυστυχίαν καταλαμβάνουσι τί ἐστὶ Πατρίς. Τί εἶναι ἡ Πατρίς; Καὶ πῶς νὰ τὴν ἐρίσωμεν ἐκτ' ἀξίαν; Πατρίς εἶναι τὸ ἀντίτυπον τοῦ γηίνου παραδείσου, εἰς τὸν ὅποιον ἔβαλεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' ἀρχὰς νὰ τὸν ἐργάζηται καὶ νὰ τὸν φυλάττη. «Καὶ ἔθετο ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτόν· καὶ φυλάττειν». Πατρίς εἶναι τὸ ἐξαιρετικὸν στάδιον, εἰς τὸ ὅποιον ἐτάχθη ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ νὰ ἀγωνισθῆ τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀρετῆς. Πατρίς εἶναι τὸ ἀσφαλέστατον ἄστυλον ἀπὸ τῶν δυστυχιῶν, καὶ τὸ σταθερώτατον κέντρον τῆς εὐτυχίας του. Πατρίς εἶναι καὶ ἰερὸς, εἰς τὸν ὅποιον βλέπει κατὰ πρῶτον ὁ ἄνθρωπος τὰ μεγάλα δημιουργήματα τοῦ τῆς φύσεως πλαστοουργοῦ. Αὐτοῦ πρῶτα θεωρεῖ τὸν ἥλιον λάμποντα· αὐτοῦ τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ τὰ νεκτερινὰ του φέγγη· αὐτοῦ τῆς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ θίου τοῦ κόσμου τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα φαινόμενα· αὐτοῦ ἀναπνεῖ τὸ πρῶτον τῶν ζωογόνων ἀστέρων τὰς αἰσῶν· αὐτοῦ κατὰ πρῶτον γνωρίζει τὰ πρόσωπα τῶν ἰδίων γονέων, καὶ ἀκούει τὴν γλυκίστην αὐτῶν φωνήν· αὐτοῦ μανθάνει τὴν πάτριον γλῶσσαν καὶ τοὺς νόμους τοῦ πατρώου· αὐτοῦ παρακλυθάνει παρὰ τῶν προγόνων καὶ μεταδίδει εἰς τοὺς ἀπογόνους τὴν λαμπάδα τῆς ζωῆς, διὰ τῆς ὁποίας συνέχεται ἄσβεστος ἡ τοῦ γένους σειρά· αὐτοῦ συλλαμβάνει τὰς πρώτας καὶ ὑψηλάς περὶ Θεοῦ καὶ θρησκείας ἐννοίας· αὐτοῦ ἀναγεννᾶται διὰ τῶν ὑπερφυστικῶν τῆς πίστεως μυστηρίων, καὶ γίνεται μέλος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· αὐτοῦ ἐν ἐνὶ λόγῳ διαπλάττεται καὶ μορφώνεται φυσικῶς καὶ ἠθικῶς, καὶ διδάσκειται ὅτι ἐγεννήθη τοῦ μεγάλου κόσμου πολιτῆς, ὅπως δουλεύῃ καὶ λατρεύῃ δοξάζων τὸν Θεὸν πρότιστα καὶ μάλιστα εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη γῆν. Ἐν ᾧ λοιπὸν ὑπάρχει τόσον μέγα δῶρον τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ Πατρίς, συμπεραίνετε, ὅτι ὑπάγουσι καὶ μεγάλα τὰ χρεῖα τοῦ ἀνθρώπου τὰ πρὸς τὴν Πατρίδα· ὁ ἄνθρωπος, ὁ χριστιανὸς μάλιστα, χρεωστὴ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ τιμᾷ καὶ νὰ εὐεργετῆ τῆς ἑαυτοῦ γεννήσεως τὴν χώραν. Τοῦτο εἶναι χρέος ἀπαράττητον καὶ θρησκευτικόν, καὶ φυσικόν, καὶ πολιτικόν.

Ἀέγω πρῶτον, ὅτι χρεωστῆς, χριστιανὲ, καθὸ

χριστιανὸς νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ εὐεργετῆ τὴν Πατρίδα. Σὲ προτρέπει ὁ Θεὸς νόμος· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Πλησίον σου εἶναι βέβαια πᾶς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ποῖος δύναται νὰ ἦναι πλησιέστερός σου παρὰ τοὺς συγγενεῖς καὶ ὁμοπίστους καὶ συμπολίτας σου; Οὗτοι εἶναι ἀδελφοὶ σου, οἵτινες συγκατοικοῦσι μετὰ σοῦ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν, ὡσὰν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκίαν· οὗτοι ἔχουσι τὴν αὐτὴν καὶ σὺ πατέρα, τὸν Θεόν, τὴν αὐτὴν καὶ σὺ μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ αὐτὸ γενεθλίον ἔδαφος, καὶ τὰς αὐτὰς τροφάς, τοὺς αὐτοὺς νόμους, τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας καὶ ποιμένας καὶ διδασκάλους, τὰς αὐτὰς πρὸς σὲ κοινὰς καὶ πανηγύρεις καὶ ἀπολαύσεις καὶ λύπας καὶ χαρὰς· ὅσον λοιπὸν εὐκρινέστερον ἀγαπᾷς τοὺς συμπατριώτας καὶ τὴν Πατρίδα, τόσον βεβαιότερον ἐκπληροῦναι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ· καὶ πάλιν ἐξ ἐναντίας, ὅσον ἀμελεῖς καὶ προδίδεις πολυλάκις τῆς Πατρίδος τὰ συμφέροντα, τόσον ἐξελέγχεσαι παραβάτης τοῦ Θεοῦ νόμου, καὶ τὸν πλησίον σου ἐχθρὸς χειρότερος ἀπίστου· εἰς τὰς τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οὐκίων ὁ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἠρῶνται, καὶ ἔσται ἀπίστου χέλωρ».

Ὅτε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεὸς ἔκλυε τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐσαρκώθη, καὶ συναναστράφη τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ τῆς γῆς, μεταξὺ τῶν ἄλλων παραδειγμάτων τῆς ἀρετῆς, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀφήκεν εἰς τὴν κατὰ σάρκα παναγίαν αὐτοῦ πολιτείαν, ἐν εἶναι καὶ ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα του ἐξαιρετικὸς ἀγάπη. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς γεννηθεὶς εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἠέξησε καὶ ἀνετράφη σωματικῶς εἰς τὴν Ναζαρέτ· ἔχαιρε λοιπὸν ὁ Θεὸς τοῦ παντός νὰ ἀνομιάζεται Ναζωραῖος ἢ Ναζαρενό. Οὕτω προσεκήρυξεν αὐτὸν ὁ Θεὸς διὰ τῶν προφητῶν ὅτι «Ναζωραῖος κληθήσεται»· οὕτω τὸν ἀνόμαζον οἱ Ἄγγελοι «Ἰησοῦν, ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν τὸν ἐσταυρωμένον»· οὕτως ὠνόμασεν αὐτὸς ἑαυτόν, ἔτε τὸ πρῶτον ἐφάνη εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «ἐγὼ εἶμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις». Διὰ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τοὺς ὁμογενεῖς ἐξαιρετικὸν ἀγάπην ἐκέρυξεν ὁ Θεὸς ἄνθρωπος τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον πρῶτον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ κατὰ σάρκα, τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ, «οὐκ ἀπεστάλην εἰμὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ»· εἰς αὐτοὺς ἀπέστειλε κατ' ἀρχὰς καὶ τοὺς Ἀποστόλους· «παραύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ»· διὰ τὴν αὐτὴν ἐξαιρετικὸν ἀγάπην ἠγάπη καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς κοινὴ τῶν Ἰουδαίων Πατρῶν, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὴν ἀνεκφραστον πατρικῆς εὐμενείας συμπάθειαν· «Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυναγαγεῖς ὄρνιθες τὰ ροσσία ἐαυτῆς ἀπὸ τῆς πέτρας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε»· διὰ τὴν αὐτὴν ἐξαιρετικὸν

ἀγάπην ἐκλάσσει ὁ φιλανθρωπώτατος Ἰησοῦς βλέπων ἀπὸ μακρόθεν τὴν ἀχάριστον αὐτοῦ Πατρίδα μέλλουσαν μετ' ὀλίγον νὰ πέσῃ εἰς τὸ φρικτὸν τῆς χριστοκτονίας ἀμάρτημα· «καὶ ἰδὼν τὴν πόλιν ἐκλίωσεν ἐπ' αὐτήν». Τοιοῦτοτρόπως ὁ φιλανθρωπώτατος Ἰησοῦς, ὁ παντὸς τοῦ κόσμου ποιητὴς καὶ σωτὴρ, ἔδειξεν ἰδιαιτέρως στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα. Τί ἄλλο χρεώσται ὁ χριστιανὸς παρὰ νὰ μιμῆται ὅσον τὸ δυνατόν καὶ εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐναρέτους πράξεις, τὴν ἀγιωτάτην τοῦ Σωτῆρος ζωὴν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπέδωκεν ὡς παράδειγμα; «Ἐπίδειγμα δέδωκεν ἡμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ἡμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε».

Τόσον ἱερὸν καὶ θεῖον δῶρον εἶναι ἡ Πατρίς ὥστε ἐν τῶν μεγίστων σημείων τῆς κατὰ τῶν ἀνθρώπων δικαίας δόξης τοῦ Θεοῦ γίνεται πολλὰς ἢ στέφανος τῆς Πατρίδος. Εἰδιωλολάτρουσι οἱ Ἰουδαῖοι· ποῖον ποῖον τοὺς ἐστειλεν ὁ Θεός; Τὴν στέφανον τὴν Πατρίδος. Μετενόουν διὰ τὰ ἀμαρτήματα τῶν· τί τοὺς ἀντήμειβεν ὁ Θεός; Τὴν ἀπόλαυσιν τῆς Πατρίδος. Ἐσταύρωσαν τῆς δόξης τὸν Κύριον· πῶς τοὺς ἐτιμώρησεν ὁ Θεός; Διὰ τῆς ἐσχάτης καὶ ἀνεπιστρέπτου αἰχμαλωσίας τῆς Πατρίδος! Νὰ εἶπω τὸ μεγαλῆτερον; Ζωὴν αἰώνιον, εὐφροσύνην ἀνεκλάλητον, παράδεισον, βασιλείαν οὐράνιον μᾶς ὑπόσχεται ὁ Θεός εἰς τὸν μέλλοντα βίον· πῶς τὴν ἐπονομάζει; Πάτερ, Πατρίδα! Οὕτε φυσικώτερον, οὕτε γλυκύτερον ἄλλο παρὰ τοῦτο τὸνομα ἤθελεν εὐραθῆ· νὰ εἰκονίσῃ τὴν αἰώνιον μακαριότητα, τῆς ὁποίας ἀτελεστέτην μὲν καὶ πρόσκαιρον καὶ ἐφήμερον, ἀλλ' ἱκανῶς ἰσοποιῶσαν ἀκαταμάχητον βλέπομεν ἐπὶ τῆς γῆς μίαν καλῶς κυβερνωμένην Πατρίδα· «ἠτοίμασε γὰρ αὐτοὺς πόλιν, κρεῖττονα πατρίδα!»

Καὶ ἂν λοιπὸν ἡ Πατρίς εἶναι τόσον σεβάσιμον, τόσον πολῦτιμον, τόσον ἀγαπητὸν εἰς τὸν Θεόν, φανερὸν ὅτι χριστιανὸς, ὅστις ἀγαπᾷ μάλιστα τὸν Θεόν, καὶ τὸν πλησίον, χρεώσται νὰ ἀγαπᾷ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα· τοῦτο μᾶς διδάσκει ὁ θεῖος νόμος· τοῦτο τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τὸ παράδειγμα· τοῦτο τῆς ἁγίας Γραφῆς αἱ μαρτυρίαι.

Ἐλπὴ, ὅτι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη εἶναι χρέος τοῦ ἀνθρώπου φυσικόν. Ὅχι μόνον ὁ θεῖος νόμος, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φύσις μᾶς προστάζει νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς, καὶ ἀντεσφραγίσωμεν τοὺς εὐσεβέτας· ἀπὸ βάθους τῆς καρδίας πᾶς λογικὸς ἀκούει φωνὴν ἰσχυρὰν, ἥτις τῷ λέγει ἀδιακώπως· «τίμα τοὺς γονεῖς σου, οἵτινες σοὶ ἐχάρισαν τὸ εἶναι! ἀγαθοποιεῖ τοὺς εὐσεβέτας, ὅσοι σ' ἐκαμάρτυσαν καὶ ἰδὼν, ἢ μεγαλῶν, ἢ μικρῶν!» Ἀλλὰ πῶς πατὴρ ἢ εὐσεβὴς ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ εἰς τὴν γῆν ἢ φιλοστοργώτερος, ἢ εὐσεβεσιώτερος παρὰ τὴν Πατρίδα; Ἡ Πα-

τρὶς ἐχάρισεν τὸ εἶναι εἰς τοὺς γονεῖς ἑνὸς ἐκάστου πολίτου· διὰ τοῦτο μάλιστα τῆς ἡμῶν γεννήσεως ἢ χώρα ὠνομάσθη Πατρίς, καὶ παρ' ἄλλοις παλαιότερον, μητρὶς, καθὼς καὶ μήτηρ καὶ πατὴρ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς μας. Ἡ Πατρίς μᾶς εὐσεβεῖ καὶ ἑκάστην τὰς μεγίστας εὐσεβείας. Ἄν εἶναι νοαί, εἰς τοὺς ὁποίους ἀναγεννώμεθα γινόμενοι μέτοχοι τῶν μυστηρίων τῆς πίστεως, ἂν εἶναι σχολεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζει καθενὸς καὶ τοῦ γένους ὁ φωτισμὸς, ἂν εἶναι νοσοκομεῖα, εἰς τὰ ὁποία εὐρίσκει τὴν θεραπεῖαν ἢ πάσχουσα ἀνθρωπότης, ἂν εἶναι ἱερεῖς, ποιμένες, πρεσβύτεροι, ἄρχοντες, διοικοῦντες φρονίμως τὴν πολιτείαν, ἂν εἶναι νόμοι τιμωροῦντες τὴν κακίαν καὶ βραβεύοντες τὴν ἀρετήν, ἂν εἶναι τιμὴ καὶ κλέος εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐξ αἰτίας προγόνων μεγάλων γενομένων καὶ θυμωμένων εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἂν εἶναι τέχναι συμβάλλουσαι καὶ πρὸς τροφήν καὶ πρὸς τρυφήν καὶ πολιτισμὸν ἐπιδειξίν, ἂν εἶναι ἐμπορία, διὰ τῶν ὁποίων κυκλοφοροῦσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς πολιτείας, ὡς χυμοὶ ζωτικῶν, αἱ τῶν τεχνικῶν καὶ φυσικῶν προϊόντων ἐπιμερθεῖς μεταβολαί, ἂν εἶναι δημόσιαι πανηγύρεις καὶ χαρὰ καὶ παντοῖα τῆς κοινωνίας καλὰ, ὅσον ἀγοραὶ, καὶ σοαί, καὶ πλατεῖαι, καὶ βύμαι, καὶ κήποι, καὶ δασυαί, καὶ κτίρια, καὶ πηγαί, καὶ λιμένες, καὶ πᾶν ὅ,τι συμβάλλει καὶ πρὸς σύστασιν, καὶ πρὸς καλλωπισμὸν μίαν τινος χώρας ἀνούσης διὰ τῶν κατοικῶν τὴν εὐζωίαν, παρὰ τίνος ἔχομεν ταῦτα; Παρὰ τῆς Πατρίδος. Νῆς τίνα θαρροῦμεν διὰ βίου νὰ τ' ἀπολαύσωμεν; Εἰς τὴν Πατρίδα. Τίς μέλει νὰ τὰ μεταφέρῃ καὶ εἰς τὰ τέκνα μας; Ἡ Πατρίς. Ἡ Πατρίς εἶναι τὸ ἱερὸν ἠθαιοφυλάκιον ὅλων τῶν πραγματικῶν ἡμῶν καλῶν, καὶ τῶν ἐλπίδων. Δὲν ἀνοησιμὸν ὅτι ἐνίοτε ἡ Πατρίς ἐξ ἀγνοίας ἀναγκάζει τινὰς νὰ παραπονεῖνται, πλὴν οὕτε τῶν γονέων, οὕτε τῆς Πατρίδος τὴν ἀγάπην, ὅσον μᾶς ἀδικήσωσι, δυνάμεθα νὰ τὴν ἐξορίσωμεν ἀπὸ τῆς καρδίας, ἐξ ἡμῶν ὅταν ἡ καρδία μας ἀπολιθωθῇ.

Ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος εἶναι πάθος τῶν λογικῶν ψυχῶν εὐγενέστατον καὶ γλυκύτερον, φευθὲν εἰς αὐτὰς ὡς αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ πλάσας τοὺς ἀνθρώπους· κοινωνικὸς, ἐνέπνευσεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου γλυκαίαν τινὰ κλίσιν, ἥτις τὸν κρατεῖ προσηλωμένον εἰς τὴν χώραν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Ταύτην δὲ τὴν κλίσιν ἐντελῶς μὲν καὶ κυρίως αἰσθάνεται μόνος ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, πλὴν καὶ εἰς τ' ἄλλα δημιουργήματα, ὅσα αἰσθάνονται ζωὴν, ἐνεφύτευσε ἢ πανάγαθος Πρόνοια τῆς τοιαύτης κλίσεως ἀμυδρὰν εἰκόνα. Καὶ αὐτὰ τὰ θηρία, καὶ τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ ἔρπετά, καὶ τὰ νηκτά, καὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ φαίνονται ὅτι κατὰ τινὰ φυσικὴν ὁρμὴν ἀγαπᾶσι τοὺς τόπους, ὅπου γεννηθῶσιν. Ὁ σαρκοῦς λέων χαίρει μάλιστα εἰς

τὰς ἐρήμους τῆς Νουμιδίας. Ὁ μεγαλοπρεπὴς ἔλεφας, ἀφ' οὗ πέσῃ αἰχμαλώτος, πολλάκις (καθὼς λέγουσι) δὲν γεννᾷ τέκνα εἰς ξένην γῆν, αἰσχυρόμενος τρόπον τινὰ καὶ νὰ ἀφήσῃ τέκνα δοῦλα! Ὁ μέγας ἀετὸς χαίρει κτίζων φωλεὰν καὶ τεκνογονῶν εἰς θράχους. Ἡ ἴβις, τὸ πτηνὸν τῆς Αἰγύπτου, ἐμφιλοχῶρεῖ μάλιστα εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἰχθύων εἶδη πάμπολλα γνωρίζουσι φαιδρὰς τὰς ἐνὸδρους αὐτῶν κατοικίας. Αἱ ὑψηλαὶ κέδροι αὐξάνουσι μέχρι τῶν νεφῶν εἰς τὰ ὕψη τῶν ὀρέων. Ὅλα σχεδὸν τὰ ζῦψα ὄντα καὶ πολλὰ τῶν ἀψύχων ἔχουσι ὡς ἂν τινὰς ἰδίας αὐτῶν Πατρίδας τὰς κλίματα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα φύσει ἀσμενίζονται νὰ διατρίβωσι. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες φαίνονται ὅτι φυλάττουσιν ὡς Πατρίδας τὰς ἰδίας αὐτῶν θέσεις, ὅπου τοῦτοῦ ἐστῆσεν ἐξ ἀρχῆς ἡ φωτοπάρχος χειρὸς τοῦ Δημιουργοῦ!

Καὶ ἂν τὰ ἄλλα ὄντα ἔχουσι ἐκ φύσεως τοσαύτην κλίσιν πρὸς τὴν καταχρηστικώτερον λεγομένην αὐτῶν Πατρίδα, ποῖα ἔσεται νὰ ἦναι ἡ τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου ψυχῆς πρὸς τὴν γεννησαμένην καὶ ὀρέψασαν αὐτὸν γῆν; Θέλετε νὰ πληροφρηθῆτε τὸ πρᾶγμα ἐντελέστερον; Σκεφθῆτε τοιοῦτοτρόπως. Πολλοὶ ἀπὸ σας ἐξετεῦθητε αὐτοί, ἴδετε καὶ ἄλλους φρονίμους ξενιτευμένους· τί ἐκάνετε σεῖς; τί κάμνουσι οἱ τοιοῦτοι; Ἄν ἀποκτῶσι πλοῦτον, ἂν συνάγωσι γνῶσεις, ἂν φιλοτιμῶνται νὰ ἀποκτήσωσι φήμην εἰς τὴν ξενίτειαν, ὅλα ταῦτα τὰ συναθροίζουσι καὶ νὰ ὀφελῆσωσι τὴν Πατρίδα· καὶ μάλιστα τὴν ἕβριν ἕκαστος αὐτῶν νομίζει, ἂν ὀνομασθῇ παρὰ τῶν ἐντοπίων ἐκεῖνων ξένος καὶ πάροικος! Ὅταν δὲ κἀνεὶς ἐξ αὐτῶν ἀβρωσθῆσῃ, ἢ δυσυχῆσῃ εἰς τὴν ξενίτειαν, ἢ Πατρίς εἶναι τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῆς ἐπιθυμίας του· τὴν Πατρίδα ποθεῖ τῆς Πατρίδος τ' ὄνομα συχναῖς ἀνακαλεῖ πρὸς ταύτην στρέφει καὶ μακρόθεν τὰ βλέμματα δακρυρμένα, φρίσσει, μὴ μετὰ θάνατον ἀκούῃ ξένος, κείμενος νεκρὸς εἰς ξένην γῆν· τοὺς πατρώους τάφους φαντάζεται φλογίζόμενος εἰς τὴν ἀβρωσίαν, ἢ συνθροπάζων εἰς ἄλλην τινὰ δυστυχίαν. Κἂν δὲν ἀβρωσθῆσῃ ἄλλην ἀβρωσίαν, ἀβρωσθεῖ πολλάκις τὴν νοσταλγίαν, αὐτὴν δηλονότι τὴν ἀκράτητον ἐπιθυμίαν τῆς εἰς τὴν Πατρίδα ἐπιστροφῆς (τόσον φρίσσει τὴν ξενίτειαν ἢ φύσις ἢ ἀνθρώπινος, ὥστε καὶ νόσον ἰδίαν ἐκ ταύτης νοσεῖ). Τώρα διψᾷ νὰ πῆ ἀπὸ τοῦ δρασεροῦ καὶ κρυσταλλώδους τῆς Πατρίδος νεροῦ, καὶ τώρα εὐχεται νὰ ἦτον ὑποκάτω εἰς τῶν δένδρων αὐτῆς τὴν παιάν, ἢ νὰ διέτριβεν εἰς τοῦτο, ἢ ἐκεῖνο τὸ χωρίον. Ὅσον ξηρὰ καὶ τραχεῖα καὶ ἀδόξος ἂν ἦναι ἡ Πατρίς, ταύτην προτιμᾷ παρὰ πολλὰς πόλεις εὐδαίμονας καὶ μεγάλας καὶ μόνας τῆς εἰσίας, καὶ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς καλύψεως ὁ καπνὸς τῶν φαίνεται τερ-

πνότερος παρ' ὅλα τὰ κάλλη τῆς ξενιτείας. Ὅς καὶ τὰ βουνὰ τῶν χιόνων τῆς Ἰστανδίας, καὶ αὐτὸ τὸ καυστικὸν πέλαγος τῶν ἄμμων τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσι καὶ ταῦτα τοὺς ἰδίους αὐτῶν κατοίκους ἐπίσης φιλοχωροῦντες. Ὁ υπερβόρειος παρωκεανίτης προκρίνει τοὺς αἰωνίους πάγους τῆς Πατρίδος του παρὰ τοὺς ἀνθηφόρους κήπους τῶν εὐκρασετάτων κλιμάτων, καὶ προτιμᾷ τὸ γλυπτὸν αὐτοῦ μονόζυλον παρὰ πάντα τὰ μεγαλοπρεπέστατα παλάτια τῆς Οἰκουμένης. Ὁ ὀρεινός ποιμὴν βλέπει τὰ χρυσα τῶν παιδῶν λήκη μακρόθεν ἀδιάφορος, ἀγαπᾷ δὲ τῶν αἰγῶν αὐτοῦ τὸ γάλα, καὶ τὸν κριθινὸν ἄρτον, περισσότερον παρὰ πάσης τῆς σιβαρικῆς τοῦ κόσμου τραπέζας· καὶ ὅταν ἀντηχῶσιν αἱ φάρμαγγες ὑπὸ τὸν αὐλὸν του, νομίζει ὅτι βασιλεύει εἰς ὅλην τὴν φύσιν. Κἂν ποτε καταβῆ εἰς τὰς πόλεις, βλέπει ταύτας ὡς φυλακὰς· αἱ ὑψηλαὶ καὶ χρυσόφοροι στέγαι τῶν στενοχωροῦσιν εἰς ἕκρον· αἰθρίων ζητεῖ τὸν οὐρανὸν· ὀμοιάζει φυτὸν, τὸ ὁποῖον, γεννημένον ἵνα ἔχη τὰς ρίζας εἰς τοὺς βράχους, ἀβρωσθεῖ, ὅταν δὲν δέρηται ὑπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων! Τόσον βαθείως ἐνεφύτευσε τὸ αἰσθημα τῆς Πατρίδος εἰς τὸν ἀνθρώπον ὁ Δημιουργός· καὶ τόσον θλίβεται ὅταν ἐξ ἀνάγκης διαμένῃ μακρὰν ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν ξενίτειαν. Ὁ Πατρίς, φωνάζει μετὰ τοῦ Δαβὶδ, γλυκυτάτη Πατρίς μου! «Ἐὰν ἐπιλάθωμαι σὺν, ἐπιλησθεῖν ἡ δεξιὰ μου! Καλλιθέη ἢ γλιώσά μου τῷ ἄρτυγι μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ!» Ὅσοι δὲ πάλιν κατοικήσαντες ἐξ ἀνάγκης καταστρωθῶσιν εἰς ξένην γῆν, κἂν ἐνδοξοί, κἂν πλοῦσοι καὶ ἄλλως εὐδαίμονες ἀποβῶσι, μέγα ἔνδειος ἔχουσι τ' ὄνομα τῆς ξενιτείας! Κἂν ἐκεῖ πολιτογραφηθῶσι, τοῦτο νομίζουσι ἕκρον εὐδαιμονίαν, τοῦτο μεγίστην τιμὴν· διότι ἡ νῆα αὐτῆ Πατρίδος παριστάνει τὴν εἰκόνα τῆς πρώτης, τῆς ἀρχαίας, τῆς γνησίας αὐτῶν Πατρίδος, τὴν ὁποῖαν, κἂν εἰς τὰς ἐσχάτας καίται τῆς οἰκουμένης, οὐδέποτε λησμονοῦσιν, ἐφ' ὅσον αἰσθάνονται τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαρξίν· ὡς οὐδὲ τὴν φυσικὴν αὐτῶν μητέρα λησμονοῦσιν ὅσοι ἀντ' ἐκείνης ἀποκτήσωσι μητριάνα! Καὶ εἰς τὰς τερπνοτάτας αὐτῶν συναναστροφὰς ἄρτυμα γλυκύτατον ἔχουσι τὰς ἱστορικὰς ἀναμνήσεις καὶ παραδόσεις τῆς φίλης Πατρίδος. Περὶ τούτων μάλιστα διαλέγεται πρὸς τοὺς ξένους ὁ ἀγαθὸς πατριώτης, διότι ἡ μνήμη τῆς Πατρίδος καὶ ἕκοντα τὸν κρατεῖ πάντοτε προσκολλημένον εἰς αὐτήν. Συχναῖς ἐνθροισθῆ μεμνημένους τὰς εὐτυχίας τῆς, δακρυεῖ γλυκερὰ καταύξεως δάκρυα ὅταν ἐνθυμῆται καὶ αὐτὰς αὐτῆς τὰς δυσυχίας. Καὶ ὅσον ἐπιστημότερα εἶναι κἀκεῖνοι καὶ αὐταί, τόσον βαθύτερα ἐμπιοῦσιν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκ τῆς ἀναμνήσεως κατάνυξιν καὶ γλυκυθυμίαν. Γνωρίζουσι τοῦτο τὸ ἱερὸν πάθος οἱ Ἕλληνας μάλιστα. Ναι! οἱ Ἕλληνας δικαίως αἰσθάνονται βαθύτατα

τάς ιστορικές τῆς Ἑλλάδος ἀναμνήσεις, ὅσον καὶ Πατρίδα ἔχουσι λαμπροτέρην παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τῆς Οἰκουμένης. Πατρίδα κεκμημένη ὑπὸ τὸν ἀάλλιστον οὐρανὸν, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν παμφεροτάτην ὄλων μὲν τῶν φυσικῶν καὶ καλλίστων προϊόντων, ὄλων δὲ τῶν ἀνθρωπικῶν καὶ μεγίστων ἀρετῶν! Πάντες οἱ ἀνθρώποι καυχῶνται δικαίως εἰς τὰ πάτρια καλά· ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος εὐρίσκει τόσα μνημεῖα μεγαλοδόξων καὶ εὐτυχιῶν καὶ δυστυχημάτων, ὅσα οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν γῆν τῶν μεγάλων αὐτῶν προγόνων. Ὅθεν καὶ ταύτην προτιμῶσι παρὰ πάντα καὶ τὰ ἐνδοξότατα τοῦ κόσμου βασιλεία. Καθόλου δὲ καὶ Ἕλληνες καὶ μὴ Ἕλληνες, οἱ γνήσιοι πατριῶται, καὶ κατοικοῦντες εὐτυχεῖς εἰς τὴν ζενιταίαν κεφάλαιον τῆς εὐδαιμονίας νομίζουσι τὴν τῆς Πατρίδος ἀπόλαυσιν. Ὡ ποσάμις οἱ τοιοῦτοι ἐπιθυμοῦσιν, ἂν ἦτο τρόπος, νὰ μεταφερθέντο μετ' αὐτῆς αὐτῶν τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ νὰ ἴδωσι τὴν ἐσχάτην τῆς ζωῆς αὐτῶν ἡμέραν δούσαν αὐτοῦ, ὅπου πρῶτον εἶδον τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα! Τοσαύτη εἶναι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἐκ φύσεως ὁ ἄνθρωπος συνελάνθεται· ὥστε μόνος ὁ ἀναίσθητος καὶ ἀπάνθρωπος δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα στργῆν. Ὅταν τις πάσῃ ἀγαπῶν τοὺς γονεῖς, τότε παύει ἀγαπᾶν καὶ τὴν Πατρίδα· καὶ τοιοῦτοι γίνονται μόνον ὅσοι ὑπὸ τῆς κακοηθείας καὶ τρυφῆς διεφθαρμένοι τὰς ψυχὰς ἀποβαίνουσιν ἔλοι σάρκες, νοῦ καὶ φρονῶν κενά! Οἱ τοιοῦτοι μόνον λέγουσι καὶ φρονῶσι τὸ σαρδανάπαλιον καὶ περιφιλῶντον καὶ βάρβαρον ἐκεῖνο γυναικόν:

«Τῆ γὰρ καλῶ, πρῶτοντι πάντα γῆ πατρί!»

Εἶπα τελευταῖον, ὅτι ἡ τῆς Πατρίδος ἀγάπη εἶναι καὶ πολιτικὸν χρεὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ φύσει κοινωνικός, καὶ ὡς τοιοῦτος ἀγαπᾷ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ὁμοίων του, βοηθῶν καὶ βοηθούμενος ἀμοιβαίως ὑπ' αὐτῶν διὰ τοῦτο ἐκτίσαν οἱ ἄνθρωποι οἰκίας γειτονικάς· διὰ τοῦτο συνήκησαν χώρας καὶ πόλεις κοινῶς, τὰς ὁποίας συγκατοικοῦμεν ὡς ἀδελφοί! Ἐπειδὴ τί εἶναι μία πόλις ἢ μεγάλη ἢ μικρά; Εἶναι μία εὐρυχωροτάτη οἰκία, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ πολῖται, ὡς μία καὶ ἡ αὐτὴ οἰκογένεια, ὑπηρετοῦσι καὶ συμβουλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ συναντιλαμβάνονται ἀμοιβαίως ὁ εἰς εἰς τοῦ ἄλλου τὴν εὐτυχίαν. Καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθέναν νὰ ἔχῃ οἰκίαν σταθεράν, καὶ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν ἰδίων συγγενῶν καὶ φίλων μέλλον, παρὰ μετὰ ξένων ἀγνωρίστων, τοιοῦτοτρόπως εἰς ἕκαστον συμφέρει καὶ νὰ συζῇ, καὶ νὰ συμπολιτεύεται μέλλον μετὰ τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, παρὰ μετὰ ξένων ἀλλοφύλων. Οἱ συμπατριῶται του εἶναι μίξ καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς τέκνα, τὰ αὐτὰ ἔχοντες ἔθιμα καὶ ἤθη, τὰ αὐτὰ κοινὰ συμφέροντα, τὴν αὐτὴν

εἰς τὰ πλεῖστα ἀγωγῆν, τὰ αὐτὰ ἰδιώματα, τὰ αὐτὰ πολλὰς χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς μορφῆς· μετὰ τούτων λοιπὸν συζῶν, δύναται ἐυκολώτερα καὶ τὴν εὐτυχίαν του νὰ μεγαλύνῃ, καὶ τὴν δυστυχίαν νὰ σμικρύνῃ, καὶ τὰ τέκνα νὰ ἐκπαιδεύσῃ, καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς; του νὰ ἀπολαύσῃ. Ἄλλ' ἐὰν μέλλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τούτων ἀσφαλῶς, πρέπει καὶ νὰ φροντίξῃ προθύμως διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Τὸ Κοινὸν τῆς πόλεως δμοιάζει τοῦ ἀνθρώπινου σώματος τὴν καρδίαν, ἐκ τῆς ὁποίας διαχέεται καὶ κυκλοφορεῖ τὸ αἷμα εἰς ὅλα τὰ τοῦ σώματος μέλη· καθὼς λοιπὸν συμφέρει εἰς καθέναν νὰ ὑγιαίνῃ ἡ καρδία του, ἐὰν μέλλωσι νὰ ὑγιαίνωσι καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος μέλη, παρομοίως συμφέρει νὰ εὐρωστῇ καὶ τῆς πόλεως ἡ κοινότης, ὅπως εὐτυχεῖσιν οἱ κατὰ μέρος πολῖται. Τῆς πόλεως τὰ κοινὰ συμφέροντα πρέπει νὰ φροντίξῃ καὶ νὰ διατηρῇ ἕκαστος πολῖτης, ὅστις θέλει νὰ συζῇ μετὰ τῶν συμπολιτῶν εὐτυχῶς· καθὼς καὶ ὅταν θέλῃ νὰ συγκατοικῇ μετὰ τῶν συγγενῶν εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρικὴν του οἰκίαν, τὴν οἰκίαν πρέπει πάντοτε νὰ ἐπισκευάζῃ καὶ νὰ διαφυλάττῃ σταθερὰν καὶ ἀπτωτον καὶ ἀνθηρὰν, ἔχων πάντοτε τὰ κέρδη τὰ αὐτὰ, καὶ τὰς αὐτὰς, ἂν τύχῃ, ζῆμίας κοινὰ μετὰ τῶν συγγενῶν· εἰ δ' ἄλλα μὲν κέρδη συνάγῃ δι' ἑαυτὸν ὁ οἰκοδεσπότης, ἄλλα δὲ δι' ἑαυτὴν ἢ γυνὴ χωριστά, ἄλλα δὲ πάλιν τὰ τέκνα καὶ ὁ ἀδελφός, τὸ δὲ κοινὸν τῆς οἰκογενείας συμφέρον παντάπασιν ἀμελῶσι, τότε ἡ οἰκία ἐκείνη πίπτει καὶ ἀπόλλυται!

Πῶς ἠδύνησαν τόσαι πόλεις, καὶ νεώτεραι καὶ παλαιαί; Πῶς ἠδύνησαν οἱ κάτοικοί των; Πῶς ἄλλως, εἰ μὴ διότι ἠγάπων τὸ κοινὸν τῆς Πατρίδος εὐλακρῶς, συνεργοῦντες προθύμως καὶ συμφώνως εἰς εὐτυχίαν τῆς. Διότι τὰ κράτιστά καὶ συνεκτικώτατα πάσης πόλεως καὶ χώρας θεμέλια ὑπάρχουσιν εἰρήνη καὶ εὐνομία καὶ ἀρμομία τῶν πολιτῶν, οἵτινες κοινὰς ἔχοντες καὶ τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰς ἀνάγκας, συνδέονται πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς ὁμοιοῦς, καὶ συμπροάγουσιν ἕκαστος τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ συμφέρον διὰ τῆς εὐλακρῆς καὶ μετὰ ζήλου σφόδρονος ἐνεργουμένης διοικήσεως τοῦ κοινοῦ. Οὕτως ἀκμαίωσι καὶ εὐτυχοῦσι καὶ τιμῶνται παρὰ πάντας αἱ κοινωνίαι τῶν ἀνθρώπων. Εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμένους λαοὺς καὶ παλαιούς καὶ νεωτέρους, καὶ Ἕλληνας καὶ μὴ Ἕλληνας, ἡ ἀγάπη τῆς Πατρίδος ὑπάρχει καὶ ὑπῆρξε τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας ἢ βέλους. Ὁ ἔρωσ τῆς Πατρίδος εἰς μὲν τὴν εἰρήνην ἀυξάνει τὰς μυριάδους πόλεις, εἰς δὲ τοὺς πολέμους γεννᾷ τοὺς ἥρωας καὶ τὰς ἀνδραγαθίας, εἰς δὲ τὰς τέχνας ἐνεργεῖ θαύματα, καὶ εἰς αὐτὴν τέλος τὴν παιδείαν ἀναδείκνυσι Δημοσθένεις καὶ Ὀμήρους. Ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τὰ δημόσια καλὰ δὲν ἀνήκουσιν ὀλιγώ-

τερον καὶ εἰς ἕκαστον κατὰ μέρος πολίτην· διότι καθεὶς τῶν πολιτῶν ἀπολαβεῖ καὶ ἴδῃ τὸ ἀνηκόν μέρος ἐξ αὐτῶν ὥστε τὸ ἴδιον συμφέρον σου καὶ τὴν ἰδίαν σου σωτηρίαν, ἀδελφῆ μου, προνοεῖς καὶ ἐνεργεῖς, ὅταν ἀγαπᾶν τὴν Πατρίδα συνεργῶς εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ εὐτυχίαν τοῦ κοινοῦ· καὶ ὅσον ἀσφαλεστέρην ταύτην κατασκευάζεις, τόσον βεβαιωτέραν ἔχεις τὴν ἀτομικὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐτυχίαν σου· «ἀδελφός ἀπ' ἀδελφοῦ βοηθοῦμαι, ὡς πόλις ἀπὸ πόλεως», καὶ πόλις ὑπὸ πολιτῶν βοηθουμένη ἀποβαίνει τούτων σωτηρία ἀβραχῆς.

Καὶ ἂν λοιπὸν καθεὶς ἐξ ἡμῶν χρεωστῇ νὰ ἀγαπᾷ τὴν Πατρίδα καὶ καθὼς χριστιανὸς καὶ καθὼς ἄνθρωπος καὶ καθὼς πολίτης, πῶς τις ἔπεται νὰ ἦναι, ὅστις κατατρέχει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Πατρίδα; Ὅστις ἀνάπτει εἰς αὐτὴν στάσεις καὶ ταραχάς; Ὅστις διὰ τὰ τυφλά του πάθη προδίδει τὰ συμφέροντα τῶν συμπολιτῶν; Πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἄνθρωπος, ὅστις σηκῶναι χεῖρα καὶ ἕρει τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα; Πατραλοῖς! Πῶς πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἄνθρωπος, ὅστις ἐμπήγει τὴν μάχαιραν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς; Μητροκτόνος! Καὶ τί ἄλλο παρὰ μητροκτόνος καὶ πατραλοῖας πρέπει νὰ ὀνομασθῇ, ὅστις διὰ στάσεων καὶ ταραχῶν κατασχίζει τὰ σπλάγχνα τῆς ἰδίας αὐτοῦ Πατρίδος; Ἄνθρωπε στασιαστὰ, ὅστις καὶ ἂν ἦσαι, ποῖος δαίμων σὲ ἐσκότισεν; Ἦ ποῖος δράκων σὲ ἐγέννησεν; Ποῖα τίγρις σὲ ἐγαλακτοτρόφησεν; Ποῖος ἄκμων σοῦ ἐχάλκυσεν τὴν μάστιγαν καὶ σιδηρᾶν καρδίαν; Τολμᾷς ποτε, τοιοῦτος ὢν, νὰ ὀνομάζῃσαι ἄνθρωπος, πολίτης, χριστιανός; Ἄπιστε υἱὲ τῆς Πατρίδος, ἐν ποίᾳ φωνῇ, ποῖα ψυχῇ, ποῖας χεῖρας αἶρεις καὶ προσεύχεσαι ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου Θεοῦ καὶ πατρὸς σου, ὅποτε γίνεσαι αἷτιος τῆς ἀπωλείας τῶν ἰδίων συμπατριωτῶν; Ποῖα στρέφων ὄμματα βλέπεις τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς σου, ἣτις στενάζει ὑποκάτω εἰς τῶν ἀχαριστῶν ποδῶν σου τὸ ἀνόσιον βῆρος; Κακὴ κεφαλή!

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Τρεῖς λόγους ἔχω νὰ σοῦ εἶπω. Ἦ ἐννοία των εἶνε βαθεῖα· ἀπὸ στόματος εἰς στόμα περιφέρονται· καὶ ὅμως ἀπὸ τὴν καρδίαν μόνην ἐξέρχονται καὶ μόνη ἡ καρδία τοῦ ἐννοεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ὁ μὴ πιστεύων εἰς αὐτοῦς εἶνε ἀνάξιος τοῦ ἀνθρωπίνου ὀνόματος.

Πρῶτον.—Ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐλευθερός. Καὶ, ἐλευθερός εἶνε καὶ εἰς τὰς ἀλύτους ἂν ἐγεννήθη. Ἄς μὴ ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς αἱ κραυγαὶ τοῦ λαοῦ, οὐδὲ φοβίζουσιν αἱ καταχρηστικαὶ ἀφρόνων τινῶν. Ἐνώπιον τοῦ δούλου τοῦ συντρέποντος τὰ δεσφά του, ἐνώπιον τοῦ ἐλευθεροῦ ἀνθρώπου μὴ τρέμετε.

Δεύτερον.—Ἦ ἀρετὴ δὲν εἶνε λόγος κενός. Ἄς ἐξασκῇ ταύτην ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ ἂν δ' ἐκ ταύτης δυστυχῇ, ἄς μὴ πάσῃ ἐξασκῶν αὐτὴν ἀενάως· πάντοτε αὐτὴ ἄς ἦνε ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν πράξεών του. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον τὸ πνεῦμα δὲν βλέπῃ, βλέπει ἡ ψυχὴ, ἡ ἀπλή ἐν τῇ ἀπλότητι τῆς.

Τρίτον.—Ἦ πάρεσι Θεός. Καὶ ἐὰν ἡ ἀνθρώπινος θέλησις ἐξασθενεῖ, ἀλλ' ὑπάρχει θέλησις ἱερὰ, αἰδίου καὶ αἰωνίου. Ὑπεράνω τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἐκτάσεως ζωῶν ἀείποτε περινοτεῖ ἡ μεγάλη ἰδέα· ἐὰν δὲ τὰ πάντα ἀπαύστως μεταβάλλονται καὶ πολλαχῶς, ἀλλ' ἕμεις ἐν μέσῳ τῶν μεταβολῶν τούτων μένει ἀείποτε μόνιμον καὶ ἀμετάβλητον πνεῦμα.

Ἦρεῖτε πάντοτε τοὺς τρεῖς τούτους λόγους καὶ τὸ στόμα τοῦ γεννήτορος ἄς τοὺς λέγῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ παιδός. Ἀπὸ τὴν καρδίαν ἐξέρχονται καὶ μόνη ἡ καρδία τοῦ ἐννοεῖ. Ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος πιστεύει εἰς αὐτοῦς δὲν θὰ γείνη ἀνάξιος τοῦ ὀνόματός του.

SCHELM.

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΗ ΤΙΣ

Τὸ βιβλίον εἶνε ὅπως ὁ φίλος, ὅστις σοὶ δμιλεῖ πολὺ σιγὰ καὶ σχεδὸν εἰς τὸ οὐς, καὶ ὅστις, ὀλίγην μόνον τέχνην ἂν ἔχῃ, ὀλίγην ἐπιδεξιότητα καὶ εὐαρέσκειαν, ἀποκτᾷ τόσῳ κάλλιον τὴν ἐμπιστοσύνην σου, ὅση ἡσυχώτερα καὶ βαθύτερα παρειαχωρεῖ εἰς τὴν ψυχὴν σου. Ἄλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν βιβλίων ὑπάρχουσι κακοὶ φίλοι, καὶ εἶνε καλὸν νὰ γνωρίζῃ τις νὰ τοὺς διακρίνῃ διὰ νὰ προσφυλάττεται ἀπὸ αὐτοῦ. Τὸ κακὸν βιβλίον εἶνε κόλαξ, ἐχθρὸς κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ καλοβιβλίου. Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ μὴ ἐξαπατηθῇ τις ἀπὸ αὐτῶν, καὶ ἕκαστος ἔχει ἐν ἑαυτῷ ἐν μέσῳ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀσφαλῆς ἄμα καὶ εὐκολοῦ· τὴν συνείδησιν. Πᾶν βιβλίον τὸ ὁποῖον προσβάλλει δυσἀρεστῶς εἰς τὴν συνείδησιν, τὸ ὁποῖον ἐπομένως λαλεῖ κατὰ τῆς εὐσεβείας, κατὰ τῆς ἐλεημοσύνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς φρονήσεως, τῆς χρηστοηθείας, ὅσην ὑποῦλον τέχνην ἄλλως καὶ ἂν ἔχῃ, εἶνε φαῦλον καὶ κακὸν βιβλίον· καθὼς πάλιν πᾶν βιβλίον, ὑπερῖκανοποιεῖ αὐτὴν, καὶ ἐλάχιστον ἄλλως μέρος ἂν ἔχῃ ἐκ τῆς σπουδαίας ἐκείνης χάριτος, ἣτις δὲν ἀπάδει πρὸς τὴν τιμιότητα, εἶνε καλὸν καὶ ἀξιόλογον βιβλίον.

Ἄλλὰ διὰ νὰ δρέψῃ τις καρπὸς χρησίμου ἐκ τῶν ἀναγνώσεών του, δὲν ἀρκεῖ νὰ κάμῃ καλὴν διάκρισιν καὶ ἐκλογὴν τῶν βιβλίων, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ ἀναγινώσκῃ, πρᾶγμα ὃχι τόσονεὐκολον, ὅσον ἤθελε τις ὑποθέσῃ κατ' ἀρχάς. Καὶ τῶντι ἀναγινώσκει, δηλ. ἀναγινώσκει καλῶς ἐκεῖνος, πρὸ πάντων ὅστις ἐννοεῖ, ἔπειτα ἐκεῖνος ὅστις κρίνει, ὅστις καθιστᾷ ἴδιος ἑαυτοῦ

τὰς ιδέας τοῦ συγγραφέως, ὅστις ἐξ αὐτῶν κατασκευάζει οὕτως εἰπεῖν τὸ μέλι του, ὅπως αἱ μέλισσαι, καὶ ἀποθησαυρίζει αὐτὰς εἰς τὸ καθαρότερον μέρος τῆς ψυχῆς του. Ἡ ἀνάγνωσις δὲ μοιάζει ὀλίγον μὲ τὴν προσευχὴν. Δὲν προσεύχεται τις καλῶς παντοῦ καὶ πάντοτε. Διὰ τὴν προσευχὴν τὴν χρειαζέται ἡ σεμνότης ἐκείνη, καὶ ἡ γαληνιότης καὶ ἡ ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπῃ ἀγνότης, ἅτινα κυρίως συναποτελοῦσι τὴν εὐσέθειαν. Ἀπαρράλλετα προαπαιτεῖται ἡ συγκύρωσις καὶ συνδρομὴ εὐνοϊκῶν τινῶν αἰτίων διὰ τὴν ἀναγνώσῃ τις, τουτέστι τὴν ἀναγνώσῃ καλῶς, καὶ ἐπιδοσῇ δηλονότι εἰς τὴν ἐξαιρέτην ταύτην ἄσκησιν, ταῦτόν εἰπεῖν εἰς τὴν προσευχὴν ταύτην τῆς δικαιοῦς ἐπιδιωκούσης τὴν ἀλήθειαν.

ΔΑΜΗΟΚ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Δύο ὑπῆρξαν οἱ παντοδύναμοι μοχλοὶ δι' ὧν ἐσαλεύθησαν τὰ θεμέλια τῆς Ὀθωμανικῆς κατακτησεως· τὸ βροντόφωνον, τὸ πυρίπνουν καρυσφόλλι τοῦ Κλέφτη, καὶ τὸ βουβὸν μελανοδόχειον τοῦ Ἑλλήνου διδασκάλου. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα ἐκ συμφώνου συνειργάσθησαν καὶ ὁλοσχερῶς γασθῶσι μέχρι συμπληρώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. (Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.)

* Τὸ διακρίνον τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν στοργὴν ἀπὸ τῶν λοιπῶν αἰσθημάτων εἶνε ἡ περὶ τοῦ μέλλοντος πρόνοια. Ὁ ἑραστής, ὁ φίλος, ὁ ἀδελφὸς καὶ ὁ σύζυγος δύνανται μὲν ν' ἀγαπῶσι μεθ' ὅσης καὶ ὁ γονεὺς περιπαθείας, ἀλλὰ ὁ ἀδελφὸς σχεδὸν ἢ τρυφερότης αὐτῶν ἀντικείμενον ἔχει τὴν παρούσαν ὥραν. Ἐν ᾧ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἡ μέριμνα οὐδέποτε περιορίζεται εἰς τὴν παρούσαν ὑγείαν, τὴν παρούσαν ἀρετὴν ἢ εὐδαιμονίαν τῶν τέκνων των, ἀλλὰ πάντοτε προνοεῖ πότε ἔσται καὶ μετὰ δέκα ἔτη ἡ κατάστασις αὐτῶν. Οἱ γονεῖς εἶνε οἱ φρουροὶ τοῦ μέλλοντος (Ε. Λογουέ.)

* Οὐδέποτε πρέπει νὰ πλήττη τις γυναῖκα, ἔστω καὶ δι' ἄνδρους. (Ἰνδικὸν λόγιον.)

* Μόνη ἡ γυνὴ οὐσιάζεται ἐνθουσιωδῶς· πλάσμα λεπτοφυές, εὐκόλως διαφλέγεται διὰ πᾶν ὅ,τι τῇ παρίσταται γενναίον, θεωρεῖ δόξαν τῆς νὰ σφογιζῆ τὰ δάκρυα καὶ νὰ παρηγορῇ τὴν ἀπελπισίαν. Ὅταν ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ ἱερεὺς καταλείπωσι τὸν ἀγωνιῶντα, τίς μένει πρὸς τὴν κλίνην του; ἡ γυνὴ αὕτη δὲν τὸν ἀφήνει, ἀκόμη οὐδ' ὅταν τὸν ἀφήσῃ ἢ ἐλπίζῃ. (Γουερράτης.)

* Ἐὰν φοβείσαι τὸν ἄρχοντα ἐπὶ σοῦ, λυποῦ τὸν ἐφ' οὗ ἄρχεις.

* Πολὺ ἀπατῶνται οἱ νομίζοντες ὅτι μόνον διὰ τοὺς ἀριστοκρατικούς ἔχει τὸ ὄνομα σημασίαν, ἐνῶ καὶ ὁ ἀφανεστέρως τῶν πολιτῶν ἔχει τὸ γενεαλογικὸν αὐτοῦ δένδρον καὶ τὸ οἰκόσημον, ἐφ' οὗ, ἂν ἀναγινώσκῃται καθαρῶς γεγραμ-

μένη ἢ λέξις τιμιότης, ἀρκεῖ αὕτη γὰ τὸν κατατάξῃ ἐν τῇ ἀριστοκρατίᾳ τῶν τιμίων ἀνθρώπων.

Δημοσιεύομεν τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφελοῦ ποιητοῦ τοῦ Δήμου, τοῦ φιλαπάτριδος Σπυρίδωνος Τρικοῦπη, ἑμμετρον μεταφρασὴν τοῦ θυρίου ἔπητος τοῦ Τυρταίου, ὁσπασίαν ἢ δὴ καταστάσαν καὶ σχεδὸν ἄγνωστον τοῖς πολλοῖς. Ἡ παρατηρεῖ ἡ ἀναγνώστῃς, ἡ μεταφράσις αὕτη καίτοι μὴ ἐντελὴς πιστῇ, περιέχει ὅμως ὡς ἄριστα τὴν δύναμιν καὶ τὴν γοργότητα τοῦ ἀρχαίου κειμένου. Τὴν μεταφρασὴν ταύτην ἐποίησεν ὁ Σ. Τρικοῦπη ἐν ἀρχῇ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ ἐν χρόνοις ἠρωϊκοῖς, οὐλοῖσι πρὸς ἐκείνους, κατ' οὗς ἐψάλλοντο τὰ ἔπητα τοῦ Ἀθηναίου ῥαψωδοῦ. Ἐτέραι μεταφράσεις ἐλληνικῆ τοῦ θυρίου τοῦτου ὑπὸ τοῦ Κοραῆ γενόμεναι εἰς σίχισις πολιτικούς, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ὀ ν η σ ἄ ν δ ρ ο υ, σελ. 198. Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΥΡΤΑΙΟΥ

(Ὁ Τυρταῖος ἐξ Ἀργείων τῆς Ἀττικῆς καταγόμενος ἤμειρεν μεταξύ τοῦ 685 καὶ 668 π. Χ.)

Τί τιμὴ τὸ παλληκάρει, ὅταν πρώτο 'ς τὴ φωτιὰ σκοτωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴ σπάθα 'ς τὴ δεξιὰ. Πόσο λυπηρὸ ν' ἀφῆν τὴν πατρίδα τὴν γλυκεῖα, τὰ παγερὰ τοῦ τῆ χωράφια, καὶ νὰ ζῆ μὲ διακουεῖ μὲ γονεῖδ' νὰ παραδέρῃ, μὲ γυναῖκα ὁμορφωμένη, μὲ γερόντισσα μητέρα καὶ μ' ἀνηλικια παιδιὰ καὶ ἀπ' τὴ στέρησι καὶ φτώχει, ὅπου πάει, ὅπου σταθῇ, νὰ γνωρίζῃ ὅτ' εἶναι εἰς ἄλλους ἢ θυρίδι του μισητὴ νὰ ἐντροπιάζῃ τὴ γενεὰ του, νὰ ἐντροπιάζεται καὶ αὐτὸς, καὶ ποτὲ νὰ μὴ τοῦ λείπῃ ἀπ' τὰ χεῖλια ὁ στεναγμός. Τέτοιον ἄνθρωπο καθέναις ζωντανὸν καταφρονεῖ, οὐδ' ἀφοῦ 'ς τὸν τῆρο πέσῃ, τὴν ὀνομά του μελετᾷ. Εἰς τὴν μάχην ἂς χυθῶμεν ὄλοι μ' ἄροθῃ καρδίᾳ, ὁ καθέναις ἂς πεθάνῃ γιὰ πατρίδα, γιὰ παιδιὰ. Λεονταρδάκαρδο τὸ στήθος καθέναις ἂς ᾄς φανῇ, τοὺς ἐχθρούς σα; πολεμοῦντες μὴ ψεγάτε τὴ ζωὴ. Σ' τὴ φωτιὰ, παλληκάρδεσ, γενήτε ὄλοι ἕνα κορμὶ 'ς τὴ φωτιὰ, μὴ ἐντροπιασθῆτε ἄν φυγάδες, σὰν δαῖλοι νὰ μὴ φύγετε καὶ ἀφήτε τοὺς γερόντους 'ς τὴ φωτιὰ, πῶχον ἀγαρῆν τὰ χεῖρα καὶ τὰ γόνατα βρεθεῖ. Ἐντροπῆ σα; ἐντροπῆ σα; ἀπ' ὅπισιν νῆαναι ὁ νεῖός καὶ ὁ ἀδύνατος ὁ γέρος, ν' ἀποθάνῃ ἐμπροσθένος, πῶγει κάτασπρα τὰ γένηα, κάτασπρα τὴν κεφαλὴ, καὶ νὰ εἴτ' ἢ τὸ μαῦρον χῶμα τὴν ἀδοξολογίαν φυγῆ. Ἴλοι οἱ κινῶνται, οἱ πολέμοι, ὄλοι πρέπουσι εἰς τὸν νεῖδ, εἰς τὸν νεῖδ οἱ παλέμοι πρέπουσι, τοῦ τὸ σῆμα ἔχει ἀνηρό, σεβαστὸς εἶναι 'ς τοὺς ἄνδρας, 'ς τὰς γυναῖκας πολήροσ; εὐμνηρος καὶ ἂν πρωτοπέσῃ εἰς τὸν πόλεμον νεκρός. Ἄς προθῇ λοιπὸν 'ς τὴ μάχην, ἐμπρός 'ς τὸν γέρο ἂς μετῆ καὶ τὰ χεῖλια του ἂς σαγκάσῃ καὶ ἄσιστος ἂς στυλοθῇ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἑσωτερικὸν τῶν οἰκῶν ἐν Ῥωσίᾳ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Τὰ παράθυρα εἶναι διπλᾶ, τὸ δὲ χωρίζον αὐτὰ διάστημα πληροῦται κάταθεν δι' ἑμμου λεπτοτάτης, πρὸς ἀπορρόφησιν τῆς ὑγρασίας καὶ παρκαλύσειν τῆς ἀποκαρυσταλλώσεως τῶν ὑάλων ἐκ τοῦ παγετοῦ. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τίθεται καὶ ἕλας εἴτε ἐντὸς χαρτίνων κώων, εἴτε κεκαλυμμένον διὰ στρώματος βρῦου.

Τὰ παράθυρα δὲν ἔχουσιν ἐξωτερικὰ κίγκλι δωτὰ θυριδόφυλλα, διότι ταῦτα εἰσὶν ἀνοφελεῖ, ἀφ' οὗ κατ' ὄλον τὸν χειμῶνα τὰ παράθυρα μένουσι διαρκῶς κεκλεισμένα. Μεγὰλα παραπετὰ

ματα ἐκ πυκνοῦ καὶ πλουτοῦ ὑφάσματος ἐξουδετεροῦσι τὴν διὰ τῶν ὑάλων τῶν παραθύρων μεταδόσιν τοῦ ψύχους, τεμάχια δὲ χάρτου προσκολλώμενα ἐπὶ πάσης ὀπῆς καὶ ἐπὶ πνευτὸς ἀνοίγματος ἐμποδίζουσι τὴν εἰσοδὸν καὶ τῆς ἐλαχίστης πνοῆς τοῦ ἀνέμου.

Αἱ οἰκίαι θερμίζονται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν διὰ μεγίστων θερμικστῶν τρεψιχισμένων ἐξωθεν τῶν ἀνοικτῶν ἑστιῶν ποιοῦνται χρῆσιν μόνον κατὰ τὸ ἔαρκαι τὸ φθινόπωρον. Κατὰ τὸν χειμῶνα αἱ θερμάστραι τῶν πλουσίων ἀποφύπτονται σχεδὸν ὑπὸ ἀνθῶν διότι τὰ ἀνθη εἰσὶν ἐν μεγίστῃ χρήσει ἐν Ῥωσίᾳ, καίτοι δαπανηροτάτη εἶναι ἡ ἀπόκτησις καὶ συντήρησις αὐτῶν. Ἐκαστον διάζωμα τῆς εὐρυτάτης κλίμακος κοσμοῦσι γάστραι ἀνοσοφόροι, ἐν ᾧ ἱρλανδικὸς κισσὸς περιστέφει τὸ δρόσφακτον. Ἐν ταῖς γωνίαις τῶν παραθύρων θανατῶναι ἐξαπλοῖσι τὰ πλατέα καὶ στιλπνότατα φύλλα τῶν ῥιπιδοφοίνικες τοῦ Μαδαγασκάρ, μαγγήλια καὶ καμελίαι ὡς δένδρα ὑψηλαὶ συμμιγνύουσι τὰ φυλλώματα αὐτῶν μετὰ τοῦ χουσοῦ τῶν κυρωνιδῶν τῶν παραθύρων ἄνωθεν δὲ ὡς χρυσαλίδες περιπταῖται φυτὰ ὄρχοειδῆ ἐπιπροσώμενα ἐν ἀγγεῖαις καλλιτεχνικωτάτοις κρυσταλλίνοις, ὁστρακίνοις ἢ ἐκ σινικῆς κεράμου. Ἀκμπρότατα φυτὰ τῶν θερμῶν κλίμακων ἀυξάνουσι εἰς μεγάλα ἱαπωνικὰ κεράτινα ἀγγεῖα ἢ εἰς λεπτοφυγῆ βοημικὰ σκεύη καὶ πᾶσα αὕτη ἢ ἀφρονία τῶν ἀνθῶν διατηρεῖται ἐν ἀκμαίᾳ καταστάσει, ὡς ἂν ἐκαλλιεργεῖτο ἐν δελοσκαπεῖ ἀνοσομοίῃ. Ἐξω εἰς τὰς ὁδοὺς νομίζεις ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὸν ὄρειον πόλον, ἐν ᾧ εἰσσερχόμενος ἐν ταῖς οἰκίαις νομίζεις ὅτι μετέβης εἰς τὰ θερμὰ τῶν τροπικῶν κλίματα.

Μεγαλεῖον τοῦ Λονδίνου.

Ἀκριβὴς ἰδέαν περὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Λονδίνου δίδουσι οἱ ἐξῆς ἀριθμοί. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς πόλεως ἔχει ἑκατὸν 700 ἀγγλικῶν τετραγωνικῶν μιλίων κατοικοῦσι δ' ἐν αὐτῷ τέσσαρα ἑκατομύρια ψυχῶν. Εἰς τὸν λιμὲνα εἰσερχονται καθ' ἑκάστην χίλια πλοῖα. Ἄνα πάντα πέντε λεπτὰ τῆς ὥρας γεννᾶται εἰς ἄνθρωπος, ἀνα πάντα δὲ ὀκτὼ λεπτὰ συμβαίνει εἰς θάνατος. Ὑπάρχουσι 450,000 οἰκίαι καὶ 23,000 ὁδοί, ὧν τὸ ὀλίγον μῆκος εἶναι ἴσον μὲ τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ Λονδίνου μέχρι Τεχεράνης, 4,000 ἐκκλησίαι καὶ 4,500 καφετεῖα καὶ ζυθοπωλεῖα. Κατὰ μέσον ὄρον ἀνεγείρονται κατ' ἔτος 9,000 οἰκίαι καὶ στρώνονται νέαι ὁδοὶ ἔχουσαι ἑκτασιν 28 ἀγγλικῶν μιλίων. Μουσικὴ ἀληθῶς εἶναι ἡ τιμὴ τῶν οἰκοπέδων ἐν ταῖς κεντρικωτέραις συνοικίαις· τὸ ἐνοίκιον (ὡς γνωστὸν ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ γῆ δὲν πωλεῖται, ἀλλ' ἐνοικιάζεται δι' 99 ἔτη) ἐνδὸς στρέμματος γῆς ἀνέρχεται εἰς 34,000 λίρας στερλίνας κατ' ἔτος. Τὸ ταχυδρομεῖον διανέμει κατ' ἔτος 238,000,000 ἐπιστολῶν. Ἡ ἀστynomία τοῦ Λονδί-

νου ἀποτελεῖ στρατιὰν ὄλην ἐκ δεκακισχιλίων ἀνδρῶν κατὰ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1874 ἐνεργειῶν τῆς, ἐπεχείρησεν ἐν συνόλω 67,703 συλλήψεις· 25,000 ἄνθρωποι συνελήφθησαν ὡς ἀμεθύοντες καὶ ἀτακτοῦντες· ἐν τοῖς καταλόγοις αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένοι 120,000 ἐγκληματῖαι ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ 96,000 πένητες· ἐκ τῶν πενήτων 36,000 διατρέβουσι ἐν πτωχοκομείοις, οἱ δὲ λοιποὶ λαμβάνουσι βοθηήματα κατ' οἶκον. Καθ' ἑκάστον ἔτος τὸ δημαρχεῖον εἰσπράττει φόρους τεσσάρων ἑκατομμυρίων λίρῶν στερλίνῶν ὁ φωτισμὸς τῶν ὁδῶν ἀπαιτεῖ κατ' ἔτος 2,400,000 διὰ τὸ ὕδωρ πληρώνονται εἰς τὰς διαφόρους τῶν ὑδραγωγείων ἑταιρίας 4,000,000 ἐν συνόλω δαπανῶνται 7,000,000 λίρῶν, ἦτοι 475,000,000 νέων δραχμῶν. Οὕτε οἱ Παρίσιοι, οὕτε ἡ Βιέννη δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσιν, ἢς ὁ πληθυσμὸς εἶναι τὸ ὄγδοον μέρος τοῦ ὄλου πληθυσμοῦ τῆς Μ. Βρετανίας, τῆς Σκωτίας καὶ τῆς ἱρλανδίας.

Καιρῶσιμος δὲ ἑκατὸν καὶ ἐνὸς κανονοβολισμῶν.

Ἡ συνήθεια τοῦ χειρετίζειν δι' ἑκατὸν καὶ ἐνὸς κανονοβολισμῶν τοῦς ἀυτοκράτορας καὶ βασιλεῖς ἔλαθεν ἀρχὴν ἐκ τοῦ περιστατικῶ τοῦτου· ὅτε ὁ ἀυτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς ἐπανερχόμενος νικηφόρος εἰς Γερμανίαν ἐμελλε νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Λυγούστης, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μετὰ πολλῶν τιμῶν, καὶ μάλιστα δι' ἑκατὸν κανονοβολίων. Ἀλλὰ μετὰ τὸν χειρετισμὸν ὁ φροῦδαρχος ἀμφιβάλλων ἂν αἱ κανονοβολαὶ ἦσαν 100 ἢ 99, προσέταξε νὰ βίψωσιν ἐπὶ μίαν, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ τῷ ἀυτοκράτορι μικροτέρην τῆς παρὰ τοῦ δήμου ψηφισθείσης τιμῆς. Ἀπὸ τῆς Λυγούστης ὁ ἀυτοκράτωρ μετέβη εἰς Νυρεμβέργην, ἦς τινος οἰκάτοικοι, μὴ θέλοντες νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μὲ ὀλιγωτέρας τιμᾶς, ἔρριψαν ἑκατὸν καὶ μίαν κανονοβολαίς. Ἐκτοτε καθιερώθη πανταχοῦ ἡ συνήθεια αὕτη.

Πλῆντεται ἐν Παρίσιος.

Ἐπελογισθῆ ἔτι ἐν Παρίσιος ὑπάρχουσι 43,000 πλῆντεται καὶ ὅτι εἰς τὴν πλῆσιν τῶν ἐνδυμάτων δαπανῶσι κατ' ἔτος οἱ Παρίσιοι 60,000 000 φράγκων. Θὰ ἐδαπανῶντο δὲ χιλιάδες τινὲς ἐπι φράγκων ἐὰν ἔλειπε τὸ χάρτινον πανίον, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἀπειρα χάρτινα περιλαίμια (faux-cols.)

Ἴδου καὶ παιδρὸν τι ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον ἀποσπᾷ ἐκ τινος λησμονηθέντος λόγου τοῦ ἀφελοῦ ποιητοῦ καὶ βέλτερος Γ. Τερτσέτη, γεγραμμένον δὲ μετὰ πολλῆς χάριτος εἰς τὴν παιλαίτην γλῶσσαν τῶν γερόντων.

Ὁ μπαρμπέρης καὶ ὁ παπαγάλλος του.

Εἰς τοὺς Παρίσιος ἦτον ἕνας μπαρμπέρης,

είχε και εμπρός εις τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου του ἕνα παπαγάλλον, θαῦμα τῶν παπαγάλλων· εἰς αὐτὸν ἤρμοζε ὁ στίχος:

Ἄν ἐκοιλίδες σὺν πουλί, σὺν ὅλα τὰ πουλάκια,
Μὲν ἐκοιλίδες κ' ἔλγεις, ἀθροωπινὰ βυλοσοῖ.

Ἔνας ὠρέχτηκε νὰ τὸν κλέψῃ. Ἦτον χειμῶνας, καὶ συνήθεια τὸν χειμῶνα ἐκείνον νὰ φοροῦν μεγάλα πλατιά ἐπανωφόρια οἱ ἄνδρες, ταμπάρα· προμελέτησε ὁ ἐγκληματίας νὰ πράξῃ τὸ κακὸ, δὲν ὁ μπαρμπέρης θὰ ἦτον πισόπλατα τῆς θύρας τοῦ ἐργαστηρίου, λούοντας μουστερῆ του τὸ κλουβὶ μὲ τὸν παπαγάλλο ἦταν λίγο ἔξω τῆς θύρας, εἰς τὴν διάβα· ὡς λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὸν ἐγκληματίαν βολικὸ τὸ τόλμημα, ζαμῶνει τὸ χέρι, κατεβάζει τὸ κλουβὶ, χώνει κλουβὶ καὶ παπαγάλλο ἀποκάτου ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι, καὶ φεύγει· — τὸ εὐλύγιστο τοῦ μπαρμπέρη ἐπῆρεν ἀέρας τοῦ ἐγκλήματος· χύνεται ἔξω ἀπὸ τὸ ἐργαστήρι, ἀφίνει τὸν μουστερῆ του μὲ ταῖς σαπουνάδαις εἰς τὴν μούρη, χύνεται φωνάζοντας *au voleur, au voleur*, δηλ. κηνυγᾶτε τὸν κλέφτη· ἐβγήκων ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια τοὺς ἄλλοι· ἄνθρωποι, ἔλαχον καὶ δικιθάται, καὶ ἔλοι ἐφώνηζον *au voleur, au voleur*· ἀγνάντευσεν ὁ μπαρμπέρης πέρα πάτημα γοργὸ ἀνθρώπου καὶ ἐπανωφόρι φουσκωμένο, ἴδε τὸν Ἥλιο· ἔάνει φωνὴ μεγαλήτερη, τρέχει ὡς νὰ εἶχε περὰ· ἔτρεχε καὶ ὁ κλέφτης νὰ πιάσῃ κανένα σταυροδρόμι νὰ ἀναληφθῇ, καὶ θὰ τὸ ἐπιτόχαινε· σταυρωτοὶ δρόμοι πολλοὶ εἰς τοὺς Παρισίους. Ἄλλὰ τί συνέβη; μαντεύσετέ το. Ὁ παπαγάλλος ποῦ ἀκούει τὸν κελὸν του νοικοκύρη νὰ φωνάζῃ *au voleur, au voleur*, ἄρχισε καὶ ἐκεῖνος ἀποκάτου ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι μέσα εἰς τὸ κλουβὶ νὰ φωνάζῃ *au voleur, au voleur*, ὁ κλέφτης ποῦ ἐνόησε τὴν προδοσίαν, καταδότης καὶ κλέφτης χερσικασμένοι, πετᾷ ἀποσβολωμένος τὸ κλουβὶ, καὶ γίνεται ἄφαντος· ὁ μπαρμπέρης, ἀδιάφορος διὰ τὸ ἀθέμιτο τῆς πράξεως, σηκώνει ἀπὸ καταγῆς τὸ κλουβὶ, καὶ ἔστησε εἰς τὴν συνειδημένην του θέσιν τὸ πολύλογο κοσμοαγαπημένο πετούμενο, ἐνδυμένο τὰ χρώματα τῆς ἐλπίδος.

Εἰς ἈΧΙΝΚΑΙΤΙΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τινῶν μέσων καταλλήλων νὰ προκαλέσωσι τὸν ὕπνον.

Τὰ καταλλήλοτερα πρὸς διατήρησιν καὶ πρόκλησιν τοῦ ὕπνου ὑγιεινὰ μέσα εἰσὶν ἡ κανονικότης τῶν διὰ τὸν ὕπνον ἀφιερωμένων ὥρων, ἡ ἐγκράτεια, ἡ μεταξὺ ἀσκήσεως καὶ τροφῆς ἀναλογία, ἡ καιρὸν τινὰ πρὸ τοῦ ὕπνου ἀποχὴ ἀπὸ τῶν διανοητικῶν κόπων ἢ συνδιαλέξεων διαταρασσουσῶν τὸν ἐγκέφαλον, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν διεγερόντων τὰ αἰσθητήρια αἰτίων, καὶ ἡ ἔξις τῆς ἐν ὥρᾳ πρῶτης ἀφρηνώσεως.

Τινὲς δὲν δύνανται νὰ κοιμηθῶσι χωρὶς νὰ ἀναγνώσωσι στιγμὰς τινὰς· ἡ ἔξις αὕτη οὐδὲν συνεπάγει ἀτόπημα· πρέπει ὅμως νὰ προσέχωσιν οἱ τοιοῦτοι ὅπως τὸ ἀναγινωσκόμενον σύγγραμμα μὴ ἦναι φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ ἐπιφέρῃ διεγερσιν ἀποτρεπτικὴν καὶ ὄχι πρόξενον τοῦ ὕπνου. Ὁ ὕπνος προκαλεῖται ὡσαύτως καὶ δι' ὀλίγων βημάτων ἐν τῷ κοιτῶνι, καὶ μάλιστα δασάκις ὁ ἐγκέφαλος ταρασσεται ὑπὸ τινος ἐπικρατούσης ἰδέας, ἢ τῆς ἐρεύνης αἰτίου τινός, ἢ τῆς εὐχαριστήσεως τῆς ἐκ τῆς λύσεως ζητήματος τινος προσερχομένης, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἐβασάνιζε τὸν ἐγκέφαλον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὀριζοντία ἐν τῇ κλίνῃ θέσις διατηρεῖ μᾶλλον τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ ἐγκεφάλου, τὰ δὲ πρὸ τοῦ ὕπνου ὀλίγα ἐν τῷ κοιτῶνι βήματα ἐνεργοῦντα ἀντιπερισπαστικῶς προκαλοῦσι τὸν ὕπνον.

Μνημονεύονται δὲ παρά τισι καὶ ἄλλα τινὰ προκλητικὰ τοῦ ὕπνου μέσα· ἀλλὰ τὰ μέσα ταῦτα ἐναντία ὄλω; τῶν περὶ ὑγιεινῆς παραγωγμάτων, οὐχὶ μόνον οὐδεμιᾶς ἀπολαύουσιν ἰσχύος, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἰσὶ καὶ ἐπικίνδυνα κατὰ τὴν δόσιν ἐν ἣ γίνεται χρῆσις αὐτῶν, ἢ τὴν κατάστασιν ἐν ἣ διάκειται ὁ οργανισμός. Τὸ ὅπιον λ.χ. ἐκ τούτων καὶ ἡ νικοτιανὴ ὅτε μὲν διεγείρουσι τὸ νευρικὸν σύστημα, ὅτε δὲ μεθύσκουσι καὶ ἐπιφέρουσι τὸν ὕπνον. Ὁ ὑοσάκιμος, ἡ εὐθάλεια καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις ὅτε μὲν ἐφησυχάζουσι διαρκῶς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον τὸ νευρικὸν σύστημα, ὅτε δὲ ἐπιφέρουσι ἀϋπνίαν καὶ μανιώδη μέθην. Ἡ μετρία χρῆσις τῶν οἶνοπνευματωδῶν ποτῶν διεγείρει μᾶλλον τὸν ἐγκέφαλον, καὶ μόνον ἡ ὑπερβολικὴ αὐτῶν χρῆσις βυθίζει τοὺς μεταχειριζομένους αὐτὰ εἰς τὸν ὕπνον, διὰ τῆς πρὸς τὸν ἐγκέφαλον συσσωρεύσεως τοῦ αἵματος.

Παρά τισιν ἡ ὑπὸ τῶν τροφῶν ἐπέκτασις τοῦ στομάχου διευκολύνει τὸν ὕπνον· ἔτεροι ἀπεναντίας ἀδυνατοῦσι νὰ κοιμηθῶσιν, ἂν κατακλιθῶσιν εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον. Ἄλλ' ἡ ἔξις τῶν πρώτων ἐνεργεῖ ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῆς υγείας, καθότι παρετηρήθη, ὅτι ἡ πέψις τῶν κοιμωμένων εὐθὺς μετ' ἀφρονον μάλιστα ἔρισον ἐπισπεύδεται. Αἱ τροφαὶ μεταβαίνουσιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐν τοῖς λεπτοῖς ἐντέροις πρὶν ἢ χυμοποιηθῶσιν ἐντελῶς ἐν τῷ στομάχῳ· προκύπτει δὲ ἐκ τούτου διατάραξις τῶν πεπτικῶν λειτουργιῶν καταφανῆς ἰδίως κατὰ τὴν ἀφύπνωσιν. Τὸ στόμα ἐστὶ τότε πικρίας μεστὸν, ἡ γλῶσσα ρυπαρὰ, ἐν τῷ ἐντερικῷ σωλῆνι ἀναπτύσσονται δυσώδη ἀέρια, ἐπέρχονται συνεχεῖς ἐρευνγοὶ, ἐκλύονται αἱ δυνάμεις κ.τ.λ. Ὁ ὕπνος τοῦναντίον οὐδὲν συνεπάγει ἀτόπημα, δασάκις ἐπέργεται μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρώτης περιόδου τῆς πέψεως. Ἐπέρχεται τότε ἀληθῶς μὲν βροχύτερον, ἀλλ' εἶναι ἡσυχώτερον καὶ ἀναπαυτικώτερον.

ΑΘΗΝΑΙ, — ΕΤΗΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΚΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΒΑΤΣΙΣΣΩΝ, 4